novice

Leto VII. - št. 20 KOČEVJE 18. maja 1962 Cena 20 din

Poglejmo resnici v obraz

Smo v času velikega dela in izpolnjevanja naših osebnih, kolektivnih, komunalnih in družbenih planov na sploh za leto 1962. Vse te naloge so za vsakega posameznika in kolektive toliko važne, kot je važno življenje in njegova rast v izboljšanju življenjskih pogojev naših delovnih ljudi.

Tovariš Tito je o vsem tem v svojem govoru v Splitu odločno povedal, kakšna je pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi v naši domovini, da odpravimo slabosti in pogledamo resnici v obraz.

O govoru maršala Tita je bilo vse polno odobravanja, razprav in sestankov na cesti, v lokalu, kolektivu, organizacijah in vseh naših družbenih organih, na katerih smo vsi odobravali odločne besede tovariša Tita. Vsi naši delovni ljudje so se s tem strinjali in nešteto je bilo primerov, da so dejali.

To je odkrita in poštena beseda, kakršne nismo slišali še nikoli v našem življenju, da bi kdo tako globoko pogledal v življenje in povedal odkrito o naših lastnih napakah, ki jih delamo kot ljudje.

Res je tako, da so naši delovni ljudje govor tovariša Tita z odobravanjem sprejeli in mu dali vso moralno podporo, kot so jo dajali v vsem času naše ljudske revolucije ko smo bili v najtežjih pogojih našega razvoja. To je bila tista moralna moč naših delovnih ljudi, s katero smo prebrodili vse težkoče in dosegli v težkih pogojih boja vse tiste velike uspehe, ki so danes rezultat našega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja v naši domovini.

Kot je tovariš Tito odkrito in pošteno nanizal vse naše slabosti in napake, tako je naša dolžnost kot posameznikov in kolektivov, da odkrito pogledamo svoje lastne slabosti in jih začnemo odpravljati. Vse tiste besede splošnega značaja, ki se izražajo v tem, da pri nas kot posameznikih in kolektivih, ni teh slabosti, so zelo slabe, neodgovorne in celo škodljive. Slabost je tudi v tem, če za vse to iščemo krivce drugod, svojih lastnih napak pa ne vidimo, če jih pa vidimo in v svoji notranji moralni oceni še celo poznamo, se pa ne upamo odkrito nastopiti, da bi jih začeli odpravljati. Morda se spotikamo samo v tiste male slabosti, da bi zakrili večje, v katerih smo morda sami prizadeti, bodisi posredno ali neposredno.

Poleg vsega velikega odobravanja govora tovariša Tita, smo ugotovili bolj malo primerov odkrivanja svojih lastnih napak, pač pa je bilo veliko več primerov, da so se te napake iskale drugje. Ni dovolj, da govor tovariša Tita samo odobravamo, odpraviti moramo naše slabosti in ne smemo čakati, da nam jih bodo rešili drugi. V vsem tem si moramo biti odkriti in pošteni, kar kritiziramo je potrebno, da tudi dokažemo, ker je kritizerstvo brez dokazov tudi škodljivo. Za utemeljeno kritiko pa ne smemo biti občutljivi, ali celo sovražni do tistega, ki jo izraža. Naša slabost je tudi v tem, da odobravamo, kadar se kritizira druge, če se pa kritizira nas same, pa že bliskamo z očmi, kako bomo odgovorili.

Od nikogar ne moremo zahtevati, da bo kritiko podal z vsemi dokazi, dovolj je, če utemeljeno odpre problem slabosti in napak, katere se delajo v škodo delovnih ljudi in družbe. Dolžni smo, da v te slabosti, ki se odpirajo, pogledamo in odpravljamo, ne glede na to, če se komu, ki svojih slabosti ne prizna, tudi zamerimo, čeprav mu ne želimo nič slabega, saj ga samo opozarjamo na njegove napake in slabosti do delovnih ljudi in družbe.

Pri posameznikih in kolektivih je vrsta teh slabosti, pa naj bo v proizvodnji ali pa v odnosu do ljudi in naše skupnosti. Teh slabosti ne bomo takoj odpravili, ker je to proces daljšega razdobja v našem delu in življenju. Odkrito poglejmo resnici v obraz pri odkrivanju lastnih slabosti in naše življenje bo postalo še lepše.

Bodimo do sebe in drugih odkriti in pošteni kot ljudje naše domovine, ki je lepa in dobra, kot ni bila še nikoli za vse delovne ljudi.

Cvetoča pomlad

Izgubljeni milijoni zaradi nesreč in bolezni

V Ribnici je bilo v soboto, 5. maja IX. redno zasedanje skupščine OZSZ podružnice v Ribnici, katere so se poleg članov skupščine udeležili tudi nekateri gostje. Na dnevnem redu zasedanja je bilo poročilo o delu podružnice v lanskem letu, poročilo o izvedbi zborov volivcev aktivnih zavarovancev. Nadalje so bile prikazane analize o nesrečah pri delu v lanskem letu. Predložen je bil predračun dohodkov in izdatkov podružnice za leto 1962 in sprejet program dela zdravstvenih ustanov Zdravstvenega doma Ribnica za letošnje leto. Na zasedanju so osvetlili razna vprašanja socialnega zavarovanja in načeli razno problematiko, ki je s tem v zvezi. Vsekakor pa moramo ugotoviti, da je bil tudi na tem področju dosežen lep napredek.

V poslovnem poročilu za leto 1961 je nanizanih vrsta podatkov o delu skupščine. Iz kopice podatkov lahko razberemo, da so bili organi skupščine in podružnice socialnega zavarovanja v preteklem obdobju zelo delovni, zato so tudi zabeležili lepe uspehe. Seveda so bile tudi še pomanjkljivosti, katere bo treba še odpraviti.

Zdravstvena preventiva še ni dobila tistega mesta, ki ji gre. Še vedno se ugotavlja, da gospodarske organizacije in sindikalne podružnice nimajo pravilnega odnosa do zavarovancev, ki delajo na težkih in zdravju škodljivih delovnih mestih, da bi jih poslali na zdravstveno oz. preventivno okrevanje v naravna zdravilišča.

Skupščinski odbor za zdravstvo bo tudi v bodoče skrbel za zdravstveno stanje članov Zveze borcev. Pri uresničevanju te naloge bo sodeloval s komisijo za zdravljenje borcev pri Občinskem odboru ZB NOV Ribnica.

Delo Izvršilnega odbora podružnice je bilo zelo plodno, saj je imel odbor 11 sej. Na sejah so zlasti obravnavali: o problematiki zobozdravstvene službe na področju občine, o uvedbi razširjenega zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev in drugem.

Konec lanskega leta je bilo v ribniški občini (podatki veljajo brez Loškega potoka) 1762 aktivnih zavarovancev, z družinskimi člani pa jih je bilo 3718. Če pa k temu prištejemo še ostale, ki so zaposleni izven občine in uživalce pokojnin in njihove svojce, se ta številka popne na 5940. Pa še en podatek: Kmetijskih zavarovancev je bilo konec lanskega leta skupno 3704.

Zdravnikov splošne prakse je bilo konec lanskega leta pet, ter po en dentist, stomatolog in zobotehnik. Zobozdravstvenih delavcev je premalo, saj bi nujno potrebovali zobozdravnika v Sodražici in Loškem potoku. S tem bi razbremenili tudi ribniško zobno ambulanto. V doglednem času se bo tudi to vprašanje uredilo.

Če je bilo število delovnih dni zaradi bolezni nekoliko nižje kot druga leta, pa zaznamujemo rahel porast števila nesreč pri delu. Največ nesreč pri delu je bilo med nekvalificiranimi delavci, in sicer 107, kvalificiranimi delavci 71, vseh nesreč pa je bilo 236. Zaradi bolezni je bilo lani izgubljeno nad 12.100, zaradi nesreč pri delu pa 2769 delovnih dni. Če te dneve prelijemo v dinarje, dobimo precejšnjo številko izgubljenega denarja. Prav zato pa moramo nenehno poudarjati: varujmo se nesreč pri delu, pazimo na svoje zdravje. S tem bomo prihranili sebi in družbi lepe zneske.

Zbori kmetijskih zavarovancev so zelo koristna oblika sodelovanja med kmetijskimi zavarovanci in podružnico socialnega zavarovanja. Pa si na kratko oglejmo, kakšna so bila nekatera vprašanja, predlogi in pritožbe kmetijskih zavarovancev:

Kdo bo pokril primanjkljaj na skladu osnovnega in razširjenega varstva kmetijskih zavarovancev za leto 1961. Večina zavarovancev je bilo mnenja, naj lečeči zdravnik samostojno odloča o vrsti in količini zdravil in naj ne bo pod vplivom moledovanj zavarovancev. Zanimali so se za pravice iz zobozdravstva, razširjenega zdravstvenega varstva itd. Mnenja so, da naj zdravnik, kadar ugotovi, da je bil obisk na domu zavarovanca nepotreben, odredi, da vse stroške plača zavarovanec sam. Zavarovanci so iznesli tudi vprašanja, če in kdaj bo predvidoma prišlo do uvedbe pokojninskega zavarovanja zasebnih kmetijskih proizvajalcev in pod kakšnimi pogoji.

O teh in drugih vprašanjih so govorili tudi na skupščini in sprejeli konkretne zaključke za bodoče delo.

-m-

Pesem dela in malih rudniških lokomotiv na dnevnem kopu je utihnila za vedno

V nedeljo, 13. maja je bil v Šalki vasi v domu Svobode občni zbor sindikalne podružnice rudarjev ,ki je ena od najstarejših sindikalnih organizacij v Kočevju. Na občnem zboru so bili zastopani samo delegati, izvoljeni na obratnih občnih zborih sindikalne podružnice, na katerih so rudarji razpravljali o vseh problemih rudarjev v sedanjem času, ter sprejeli potrebne sklepe za nadaljnje delo organizacije.

Iz poročila, ki ga je podal tovariš Škrabar smo povzeli samo najvažnejša vprašanja, s katerimi so se borili rudarji v preteklem letu.

V izpolnjevanju plana so rudarji v preteklem letu imeli vrsto težav in plan izpolnili z 88,8 odstotka. Težave so nastale na površinskem kopu, ki se je v oktobru ukinil v celoti. Odkopavanje 3. sloja se je začelo z jamskim odkopom.

Tako je utihnila pesem dela na površinskem kopu, malih rudniških lokomotiv, ki so celo stoletje naznanjale s svojim piskanjem vsem prebivalcem Rudnika, Šalke vasi in mesta Kočevje ponoči in podnevi, da so rudarji na svojem delu. V dobi celega veka so te male rudniške lokomotive večkrat utihnile, ko so rudarji po prvi svetovni vojni prekinili delo v boju za svoj življenjski obstoj. V času stavk in demonstracij proti vsem izkoriščevalcem delavskega razreda v predvojnem času, so te rudniške sirene pozivale rudarje in vse ostale delovne ljudi Kočevja in okolice v boj za zmago proletariata in za svobodo človeka.

Ko sem poslušal poročilo o ukinitvi dnevnega kopa, so mi lebdele pred očmi vse tiste težke borbe, ki so jih preživeli rudarji v območju rudniške kadunje v dobi celega veka. To je pa danes že zgodovina. Rudarji in njihov dnevni in jamski kop pa bodo ostali zapisani v zgodovini Kočevja kot avantgarda delavskega razreda naše ljudske revolucije.

Pred nekaj dnevi sva šla s tovarišem proti stari separaciji. V kadunji dnevnega kopa je bilo tiho in mirno, zdelo se mi je, kot bi nekaj umrlo. Pesmi bagrov in lokomotiv ni bilo nikjer. Težak buldožer je lezel iz kadunje proti vrhu kot orjak, ki je ustavil vse tisto življenje, ki se je razvijalo po tej rdeče črni zemlji.

»Kaj dela bulodožer sedaj po kadunji?« sem vprašal.

»Ruje in vlači tračnice ozkotirne proge dnevnega kopa,« mi je odgovoril tovariš.

Pred rudniško menzo so stale male rudniške lokomotive kot staro ogrodje, katere bodo odpremili na Jesenice kot staro železje.

Tako staro odhaja in se poraja novo.

Rudarji so imeli v lanskem letu težave tudi s prodajo premoga, kakor tudi z gradnjo separacije in vpadnika, ki sta začela obratovati od dnevu Republike. V rekonstrukcijo rudnika je kolektiv vložil veliko sredstev, da se je proizvodnja modernizirala in je odpravljeno veliko težkega in napornega dela za rudarje. Mehanizacija in transporterji opravljajo najtežja dela, katera so prej opravljali rudarji.

Na osnovi vseh teh pridobitev se je stalež zaposlenih v lanskem letu znižal za več kot 20 %. Starejši rudarji so odšli v pokoj, eni so dobili delo na drugih delovnih mestih, na Rudniku pa je sedaj še zaposlenih okrog 470 ljudi .

Vsem tem problemom, poleg delitve dohodka, HTV, družbenega standarda in skrbi za ljudi je sindikalna organizacija posvetila veliko dela. Rudarje iz dnevnega kopa so usposobili za jamski kop in proizvodnja je v novih pogojih že stabilizirana.

V razpravi so delegati obravnavali vsa pereča vprašanja rudarjev in nakazali smernice za bodoče delo.

Na občnem zboru je podal poročilo tudi predsednik UO podružnice SZ v Kočevju Rudi Orel, ki je nakazal probleme socialnega zavarovanja naših delovnih ljudi.

Rudarji so resnih obrazov poslušali poročilo

Bo arondacija rodila sadove?

Aktivizacija komisij pri Občinskem odboru SZDL je trenutno najvažnejše delo, so ugotovili na nedavni seji Izvršnega odbora SZDL v Ribnici. Če bodo komisije delavne, se bo to odražalo v vsem delu Socialistične zveze.

Nadalje so govorili o problematiki v gospodarstvu in pomanjkanju lesnih surovin za lesno predelovalno industrijo. Prvi ukrep za odpravo anomalij v preskrbi z lesom je bil ukinitev obratovanja žag venecialk. Na trajno rešitev pa bo treba počakati na podružabljenje privatnih gozdov.

Člani Izvršnega odbora so razpravljali tudi o arondaciji zemljišč v Ribnici in Sodražici in o tem, ali bo arondacija rodila zaželjene sadove. Zdi se, da so pri tem občutljivem delu šle zadruge premalo v globino. Zato je bilo predlagano, da se v najkrajšem času sestanejo funkcionarji krajevnih organizacij Socialistične zveze in kmetijske zadruge na obeh arondacijskih področjih (Ribnici in Sodražici) in se pogovore o ukrepih, ki jih bo treba storiti, da bo arondacija dosegla svoj namen.

Seznanili so se tudi s finančno problematiko v podjetjih o realizaciji plačanih faktur po podatkih za prvo tromesečje t. l. V glavnem je stanje dobro. Govorili in razpravljali so tudi o drugih aktualnih vprašanjih današnjih dni.

-r-

MED GOZDARJI

Gozdarski obrat pri Kmetijski zadrugi Kočevje je hkrati tudi ekonomska enota, ki se deli na pet obračunskih enot. V prvi obračunski enoti je zajeto vse, kar se financira iz gozdnega sklada (obnova, nega in varstvo gozdov, gozdne komunikacije in odkaz drevja), v drugo spada odkup gozdnih sortimentov, v tretjo tovorni promet, sledi drevesničarstvo, zadnja pa je eksploatacija gozdov. Ker so prav pri odkupu in prodaji lesa nastali lani pri Kmetijski zadrugi v Kočevju problemi, smo obiskali gozdarski obrat ter komercialo zadruge in se pozanimali o delu tega obrata, njegovih uspehih in problemih.

Gozdarski obrat gospodari z 7500 do 8000 ha gozdov in gozdnih površin, ki so v lasti privatnih kmetovalcev. Lani so na teh površinah posadili 245.000 sadik, največ črnega bora in smreke. Posejali so tudi 425 kg jelovega semena. Očistili so 202 ha gozda ter odkazali 16.500 kubičnih metrov lesa, ki je bil tudi posekan. Gozdarski obrat je vzdrževal 35 kilometrov gozdnih poti. Skrbel je tudi za varstvo gozdov predvsem proti raznim boleznim, insektom (lubadarju itd.) ter za zaščito nasadov proti divjadi. Za vsa ta dela je bilo lani porabljenih 16 milijonov dinarjev

Z ekonomičnim gospodarjenjem (kompletiranjem del, boljšo organizacijo dela itd.) je gozdarskemu obratu v primerjavi s planom za opravljena dela celo uspelo prihraniti nekaj sredstev.

PREDNOSTI GOZDARSKE KOOPERACIJE

Kakor v kmetijstvu, tako tudi v gozdarstvu sklepa zadruga s kmetovalci kooperacijske pogodbe za posek in odkup lesa, ponekod pa tudi za njegovo spravilo. Kooperacija v gozdarstvu je hkrati prvi korak h podružabljanju gozdarske proizvodnje. Pokazala je že več dobrih strani, saj zagotavlja:

— boljše izkoriščanje in krojenje lesa,

— hitrejši posek — šečnje se ne zavlečejo,

— delavci pazijo, da ne poškodujejo sosednjega drevja in mladja.

Vse to pa vpliva na višjo vrednost posekanega lesa in na večjo vrednost gozda. Vsa dela, ki jih opravi gozdarski obrat za kmeta, mu jih seveda računa. Kdor gre v kooperacijo s kmetijsko zadrugo, se pravi, da prepusti gozdarskemu obratu vse faze dela (sečnjo, odkup in ponekod tudi spravilo lesa) je oproščen tudi 20-odstotnega plačila od vrednosti lesa v gozdni sklad občine. Zaradi vseh teh ugodnosti stopa vedno več kmetovalcev v kooperacijski odnos z gozdarskim obratom kmetijske zadruge. Kooperacija in druga dela pa zahtevajo od gozdarjev in gozdnih delavcev precejšen napor predvsem zaradi razdrobljenosti terena, velikih razdalj in razgibanosti zemljišč.

STAREJŠI SE TEŽJE PRIUČE NOVIM METODAM

Kmetijska zadruga skrbi tudi za gozdarski kader. Tako je poslala letos **6 logarjev na tečaj** v Stahovico pri Kamniški Bistrici. Logarji so prej sicer že imeli po 10 let prakse, kar pa se jim ni priznavalo kot kvalifikacija v gozdarski stroki. Vsi so napravili po tečaju tudi izpite za kvalificirane logarje. Tri delavce so poslali na **tečaj za upravljanje z motornimi žagami.** Tudi ti trije so uspešno opravili tečaj. Vodstvo gozdarskega obrata pa usposablja tudi stalne **delavce na posameznih delovnih mestih.** To usposabljanje je ugodno vplivalo na storilnost in kakovost dela predvsem pri negi, varstvu in izkoriščanju gozdov, delavci pa so se priučili tudi pravilni uporabi raznih sodobnih orodij. Z delovno silo v gozdarstvu je sploh problem. Za gozdne delavce ostajajo namreč predvsem starejši ljudje, katere je težje priučiti novim metodam dela in novim orodjem.

ČRNI BORI IZ LASTNE DREVESNICE

Gozdarski obrat ima dve drevesnici: v Osilnici in Stari cerkvi. Prav drevesnici ustvarjata precej čistega dohodka. Na leto proizvedejo v njih 200 do 250.000 sadik — največ črnega bora in smreke. Črni bor prodajajo tudi sosednjim kmetijskim zadrugam, medtem ko morajo sadike smrekic še uvažati.

LANI: PROBLEM PRODAJE

Kmetijska zadruga je lani odkupila okoli 6000 kubičnih metrov bukovega lesa, nad 1000 kub. m iglavcev, okoli 500 kub. metrov jamskega lesa, nad 400 prostorninskih metrov lesa za celulozo, 700 prostorninskih metrov drv, 70 ton oglja, 220 ton premoga itd. Zadruga je imela skoro za ves les sklenjene pogodbe za prodajo, toda podjetja so začela potem, ko je KZ les že odkupila, odpovedovati pogodbe češ, »da ne bodo mogla plačevati po pogodbah«. Zaradi tega je morala zadruga pri nekaterih podjetjih pristati na 3 in večmesečni odplačilni rok. Da se les ne bi pokvaril, ga je bila KZ prisiljena nekaj tudi zrezati — in del tega (kakor tudi del jamskega lesa) še danes ni prodala.

LETOS KAŽE MALO BOLJE

Letos zadruga do januarja ni mogla plasirati niti kubičnega metra lesa v Sloveniji, ker je Kočevje oddaljeno od večjih krajev z razvito lesnopredelovalno industrijo. Največ naročil so dobili iz sosednje Hrvatske. Podjetja so še vedno slabi plačniki in je komercialna služba pri kmetijski zadrugi v skrbeh, kako bo potekala prodaja, čeprav imajo sklenjene prodajne pogodbe. Med obiskom v KZ smo nehote slišali telefonski razgovor z nekim hrvatskim kupcem. Komercialist KZ mu je sporočal, da ima zadruga že 4 dni napisano tožbo, oni z druge strani žice pa ga je prosil, naj nikar ne tožijo, ker so nekaj denarja že nakazali, nekaj pa ga bodo kmalu, trenutno so pa — brez denarja. Kljub tako slabemu položaju pa gre vseeno prodaja bolje kot lani in je upati, da se bo stanje še izboljšalo.

Pomen množičnega RTG slikanja — fluorografiranja

Današnja zdravstvena politika je predvsem usmerjena v to, kako preprečiti obolenja. V vrsti bolezni, ki jih lahko preprečujemo, pa je tudi tuberkuloza — jetika. Žal še vedno terja preveč žrtev. Res je, da je bolezen spričo modernega zdravljenja, novih zdravil, dviga življenjskega standarda in dobre zdravstvene službe v upadanju tudi pri nas vendar smo še daleč za naprednimi državami, kjer je TBC že stopila v ozadje in ne predstavlja nobenega težkega medicinskega in gospodarskega problema.

Če hočemo uspešno zatirati TBC, moramo najti vse TBC bolnike in jih primerno oskrbeti, tako da ne bodo vir okužbe za okolico. TBC je nalezljiva bolezen, ki se prenaša od človeka do človeka in napada ljudi v vseh starostnih dobah. Zlasti pa je nevarna otrokom.

Vsako zdravljenje TBC je tem bolj uspešno, čim preje odkrijemo bolezen. Če pa pustimo, da se bolezen razmahne, je zdravljenje takega bolnika težje, dolgotrajno obolenje pa sploh pusti take posledice, da je bolnik navadno delen ali popolen invalid.

V zadnjih letih pa moramo žal zabeležiti vse večji porast rakastih obolenj na pljučih. Tudi pri teh primerih je važno, da bolezen čimpreje odkrijemo in jo ozdravimo. Dobro vemo, da je možno raka na pljučih v prvem štadiju uspešno operirati. Važno je torej, da ga zato čimpreje odkrijemo.

Zato se trudimo v naših zdravstvenih ustanovah predvsem pa v protituberkuloznih dispanzerjih najti vse bolnike z rakom in tuberkulozo, da bi jih lahko čimpreje začeli zdraviti. Vendar pa ta naša prizadevanja niso zadostna. Zato imamo občasno fluorografiranje — množično rentgensko slikanje pljuč vsega prebivalstva. Le tako pridemo do jasne slike, kako je pravzaprav s temi obolenji pri nas.

V letošnjem juniju bo izvedeno tako slikanje v naši kočevski občini. Priprave so v teku. Zato že sedaj apeliramo na vse prebivalce, da se tega slikanja zagotovo udeleže; le če je udeležba 100-odstotna, doseže akcija svoj cilj, to se pravi, le tako najde vse dosedaj še nepoznane primere tuberkuloznih in rakastih obolenj in jih uspešno začne zdraviti. Kako bo potekala ta akcija, bomo prebivalstvo obveščali sproti pravočasno. Občina vlaga v to akcijo ogromna finančna sredstva, zato je naloga nas vseh, da se slikanja udeležimo in tako tudi mi pomagamo v boju proti tuberkulozi in raku. Zavedajmo se, da je ta akcija nam vsem v prid. Vsak naj pomisli, da lahko tudi sam že nosi v sebi kali teh zahrbtnih bolezni.

Z občnega zbora ObGZ Kočevje

Na letnem občnem zboru Občinske gasilske zveze Kočevje se je 21. aprila zbralo 30 delegatov gasilskih društev, še več pa gostov in zastopnikov delovnih kolektivov. Med gosti sta bila tudi Milan Vrhovc in Franc Rozman kot zastopnika okrajne in republiške gasilske zveze. Poročilo upravnega odbora, kakor tudi razprava, sta pokazali veliko vprašanj in problemov, ki obstajajo v gasilskih organizacijah kočevske občine.

Iz poročil je bilo razvidno, da so posamezna društva gasilcev v svojem delu zelo aktivna. PGD Stara cerkev, Dolga vas, Kočevje in še vrsta ostalih društev so v tekočem letu dosegla zelo lepe uspehe.

So pa tudi društva, v katerih je aktivnost zamrla in so prišla na stopnjo mirovanja. Vzroki za to so premajhna aktivnost članov, kakor tudi moralna in materialna pomoč delovnih ljudi za gasilsko organizacijo, ki delo gasilcev ne cenijo tako, kot bi bilo potrebno. Res so tudi taka društva, kjer zaradi objektivnih pogojev ne morejo pričakovati večjih uspehov in je zato Občinska gasilska zveza mnenja, da bi se taka društva združila s sosednjimi močnejšimi društvi, v katerih bi delo gasilcev bolj zaživelo.

O vključevanju novih članov v gasilsko organizacijo je še vedno najtežji problem v samem Kočevju, kjer je število operativnega članstva, napram številu ljudi v Kočevju izredno nizko. Vsi napori gasilcev, da bi pridobili nove člane v organizacijo, so število članstva zelo malo povečali. O vprašanju požarno varnostne službe se v tistih gospodarskih organizacijah, ki nimajo svojih gasilskih enot, vse premalo obravnava. DS so sprejeli pravilnike o požarnovarnostni službi, ki se pa zelo slabo sprovajajo v življenje. Organi delavskega samoupravljanja in sindikalne organizacije v samem Kočevju bi morali temu vprašanju posvetiti veliko več skrbi, kot so jo do sedaj.

Res je, da naša komunalna skupnost daje precej denarnih sredstev gasilskim organizacijam, da imajo pogoje obstoja. Ni pa dovolj to, da dajemo samo finančna sredstva in je s tem vse odpravljeno, vse ostalo pa naj potem uredijo — pripominjamo poudarjeno — maloštevilni člani gasilske organizacije.

Tako kot zanima komuno, tako bi moralo zanimati vse delovne kolektive tudi to, kako se ta sredstva, ki jih družba daje, uporabljajo in trošijo, kaj bi bilo še storiti, da bi s temi razpoložljivimi sredstvi požarno varnost še izboljšali. Ne mislimo pri tem na to, da bi gasilske organizacije sredstva, ki jih dobijo, razmetavale. Ne morejo pa s temi sredstvi, ki jih imajo, dosegati večjih uspehov, če nimajo pravega razumevanja do dela pri ostalih ljudeh in kolektivih.

Res je tudi to, da je delo v gasilskih organizacijah bolj naporno in večkrat tudi življenjko nevarno za člane. V tej organizaciji je potrebna strokovnost, ki si jo člani pridobijo z aktivnim delom in morajo zato vložiti veliko fizičnih naporov, da so sposobni obvladati položaj v slučaju nesreče. Zato delo je potrebno določeno znanje in sposobnost, ki se pridobi z vajo. Dobro urejena požarna varnost v času sodobne tehnike je tudi del varnostne zaščite delovnih ljudi na delu.

O vsem tem je potrebno, da naši organi delavskega samoupravljanja posvetijo več skrbi in dajo večjo podporo gasilski organizaciji.

Na občnem zboru je bilo letos prisotnih precej zastopnikov delovnih kolektivov, ki so spoznali probleme gasilcev, kateri upajo, da jih bodo sedaj po delovnih kolektivih podprli, da se bo gasilska organizacija tudi v Kočevju okrepila.

Vsem članom gasilske organizacije je treba dati priznanje za njihovo požrtvovalno delo, saj so gasilci v preventivni službi dosegli lepe uspehe. Uspešno so tudi povsod intervenirali pri požarih, ki so nastali in tako preprečili večjo materialno škodo.

Zakaj ni več na naših cestah pionirjev-miličnikov?

Na cestah našega mesta smo v preteklem letu opazili v ličnih uniformah pionirje miličnike, ki so skupno z organi LM nadzorovali mestni promet. Predno so jih tov. miličniki vzeli s seboj na cesto, so morali pionirji opraviti izpit iz cestno prometnih predpisov. Za izpit so jih pripravljali v raznih krožkih. Mnenja sem, da bi s tako vzgojo lahko nadaljevali, ker je zelo koristna.

Poleg same vzgoje bi pionirje lahko tudi koristno uporabili na cestah našega mesta. Ena izmed možnosti je, da bi na cesto pred šolami, otroškimi vrtci, pred igrišči in na drugih nevarnih mestih postavili pionirje miličnike, ki bi varovali, da bi njihovi mlajši tovariši, morda tudi starčki in invalidi, varno prekoračili cesto na poti domov ali pa v šolo. Po potrebi bi lahko tudi zaustavljali cestna vozila, da ne bi bilo nezgod.

S tako zaposlitvijo bi pri pionirjih vzbujali zavest, da koristijo družbi, razen tega pa bi bila želja po znanju cestno-prometnih predpisov vedno večja, saj bi želel vsak pionir postati pionir-miličnik. Že samo s tem, da vzbudimo željo, naših najmlajših, po znanju prometnih predpisov, smo opravili veliko za preprečevanje nesreč na cesti.

Omahen Zlatko

Pomlad na Travni gori

Končno je v deželo prišla pomlad. Tudi dom na Travni gori, ki je bil dolgo časa vklenjen v zimi in snegu, je sedaj spet dostopen prijateljem in občudovalcem tega lepega planinskega sveta in turistične postojanke.

Travna gora je lepa v vsakem času, verjetno pa je najlepša v prebujajoči se pomladi. Vsa gora se zdi, kakor da je na novo zaživela. V njej je veliko divjadi, ki nudi lovcem in prijateljem narave in divjadi velik užitek.

Da je v domu na Travni gori lepo, ne pripovedujemo tistim, ki iz leta v leto obiskujejo dom na Travni gori, ker jim je to poznano in so zadovoljni z gostoljubnim domom in prelepo naravo, temveč tistim, ki še ne poznajo te turistične postojanke. Do doma vodi cesta, ki se odcepi iz Žlebiča za Travno goro. Najbližji železniški postaji sta Žlebič in Ribnica. Dom ima 80 ležišč, kopalnico s toplo in mrzlo vodo (kopalnico so uredili pred kratkim). Imajo dobro kuhinjo in postrežbo ter druge ugodnosti, ki zadovoljijo najbolj razvajenega tujega ali domačega turista. Dnevni penzion stane 800 din in je nemara najcenejši v Sloveniji. Ista cena velja tudi v času sezone. Prijatelje dobre vinske kapljice pa opozarjamo, da je tu cena vinu precej nižja kot v dolini.

Povedati vam še moramo, da imajo v domu televizor z zelo dobrim sprejemom. 1. maja so izročili svojemu namenu telefon, ki povezuje ta planinski svet z ostalim svetom.

Travna gora vas vabi. Obiščite jo. Prepričani smo, da vam ne bo žal in da boste kakor desetine in desetine drugih postali stalni obiskovalci najlepšega bisera naše ožje domovine. Tu se boste odpočili in nabrali novih moči za delo.

-r

Lep je pogled iz Travne gore na lepo ribniško dolino

IZ PREDGRADA

V nedeljo, 13. maja je oktet KUD iz Črnomlja priredil koncert v dvorani zadružnega doma v Predgradu. Številni poslušalci, ki so napolnili dvorano, so bili s koncertom lepega petja prav zadovoljni.

Krajevni gospodarski odbor Predgrad je pred kratkim na seji izvolil novega tajnika Petra Majerleta. Na seji je odbor razpravljal o raznih gospodarskih vprašanjih in sklenil, da se popravijo slaba krajevna pota s prostovoljnim delom.

Kam po končani šoli?

Tudi pri železnici je možnost zaposlitve oziroma izbire poklica dokaj pestra. S končano osemletko lahko kandidat zaprosi za delovno mesto zavirača, ali kretnika? Potreben je le še strokovni izpit, katerega mora kandidat opraviti v šestih mesecih po sprejemu. Z ozirom na to, da so ta delovna mesta zelo naporna, mora kandidat ustrezati pogojem prve zdravstvene skupine, kar ugotovi še pred sprejemom železniška zdravstvena komisija. Iz teh delovnih mest je po nekajletnem službovanju možen napredek na delovna mesta skladiščnika, vlakovnega minipulanta, vlakovodje, sprevodnika in nadpremikača.

Kovinska stroka je pri železnici močno zastopana. Za izobraževanje kadra imamo v Ljubljani in Mariboru industrijske šole internatskega tipa. Skupno lahko sprejmejo te šole ca. 500 učencev vsako leto. Po končani šoli opravi učenec izpit za kvalificiranega ključavničarja. Šola traja 3 leta. Po štiriletni praksi v delavnici za popravilo strojev in voz, lahko kandidat zaprosi za delovno mesto strojevodje, motorovodje ali strojevodnje električnih lokomotiv. Potrebna je le enoletna šola za strojevodje in opravljen strokovni izpit, možno je pa tudi, da se usmeri kandidat za vozovnega preglednika ali pa, da celo ostane v delavnici. V času šolanja za strojevodja ali vozovnega preglednika ostane kandidat v rednem delovnem razmerju in prejema svoje mesečne prejemke.

Za one pa, ki nameravajo nadaljevati s študijem na gimnaziji, se odpirajo nove možnosti, in sicer, po končanem 2. razredu gimnazije se lahko vpišejo v železniško prometno šolo Maribor ali Beograd. Po končani dveletni šoli bodo zaposleni na železniških postajah na delovnih mestih vlakovnih odpravnikov (prometnikov), poleg tega se jim pa končana šola prizna tudi kot dokončana srednja šola. Šola lahko sprejme letno 60 kandidatov. Šola je internatskega tipa, dijak je pred sprejemom v šolo zdravniško pregledan in sprejet v redno delovno razmerje. Med šolanjem sprejema redne mesečne prejemke in službeno obleko. V šolo je možnost vpisa tudi s končano industrijsko kovinarsko šolo.

Po končani prometni šoli in dveletni praksi kot vlakovni odpravnik je možnost vpisa na višjo prometno šolo v Beogradu, ki traja dve leti. Po končani šoli dobi absolvent naziv višji tehnik.

V gradbeni stroki so sledeči poklici: Destar proge, t. j. uslužbenec, ki ima pod nadzorom delovno skupino in izvršuje progovzdrževalna dela. Za dosego tega poklica je potrebna dovršena osemletka in tečaj za desetarje prog, ki traja ca. 8 mesecev. Kadra te vrste je sedaj na železnici zelo malo, zato je več prostih mest.

Progovni čuvaj in obhodnik proge, to so delovna mesta, katera lahko dosežemo po šestmesečnem tečaju, v katerega se kandidat lahko vpiše po enoletni praksi pri progovzdrževalnih delih.

O. Z.

GRADBENIŠTVO

V gradbeno dejavnost prištevamo vsa tista dela, katera imajo za cilj zgraditev kakega objekta: stavbe, poti, mostu, kanala, železnice, hidrocentrale, silosa itd. — ali ureditev vodotoka, hudournika in vsa ostala dela, ki jih izvršuje gradbenik. Skoro ni gospodarske dejavnosti, kjer ne bi imeli gradbeniki večjih ali manjših nalog. Če hočemo postaviti novo industrijo, napraviti nove prometne poti, izboljšati plodnost zemlje, zgraditi nova naselja, moramo vedno poklicati gradbenika.

V gradbeno dejavnost pa ne spadajo samo novogradnje, ampak tudi rušitve objektov in raznih naprav, ki jih moramo včasih porušiti iz tehtnih razlogov. Pri vsem tem pa je vedno glavna naloga gradbenika ustvarjati novo — boljše.

Z ozirom na različne načine dela, različno strukturo delavcev, strojev in potrebnega materiala delimo gradbena dela v visokogradnje, nizkogradnje in vodogradnje.

Visokogradnje obsegajo gradnje, kjer obzidamo določene prostore, da nam služijo za prebivanje, proizvajanje in skladiščenje. Glavno gradivo je tu opeka, beton, železobeton in les.

Nizkogradnje obsegajo gradnjo cest, mostov, železnic, vodovodov in kanalov. Pri vseh teh objektih so merodajna zemeljska dela, zato predvsem uporabljamo stroje za odkopavanje zemlje in transport.

Nadaljevanje prihodnjič)

ŽIVLJENJE IN DELO

DESET LET OBSTOJA

Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje

Delovni kolektiv KGP Kočevje praznuje letos deseto obletnico svojega obstoja. Delavski svet kolektiva je sprejel sklep, da se 30. april 1962 določi kot praznik delovnega kolektiva in se v okviru praznovanja prvega maja vključi tudi praznovanje tega našega največjega delovnega kolektiva na Kočevskem. Kolektiv je za ta dan organiziral svečano zasedanje samoupravnih organov in tako proslavil 10. obletnico svojega obstoja.

Ob praznovanju desete obletnice obstoja KGP Kočevje, se moramo spomniti začetkov poslovanja tega delovnega kolektiva, ko je bil še v razvoju. Lahko trdimo, da ima družbeno premoženje v kmetijstvu in gozdarstvu na našem območju svoj začetek v odloku Osvobodilne fronte o razlastitvi zemljišč okupatorjev in njihovih pomagačev. Že v času NOB so se začela zemljišča organizirano obdelovati, svobodne gozdove pa so čuvali pred eksploatacijo od strani okupatorjev naši borci.

Prva povojna leta so terjala na Kočevskem velike napore naših delovnih ljudi. Obnova in kasneje gospodarska blokada naše domovine, sta terjala čimvečjo proizvodnjo lesa. Organizirane so bile velike akcije za eksploatacijo gozdov, kar je bilo v tistem obdobju nujno potrebno. V tem razdobju so se v letu 1948 postavili tudi temelji sedanje lesne industrije in kmetijskih obratov na Kočevskem.

V kmetijstvu je bilo stanje izredno težko. V prvih povojnih letih so začeli zapuščeno zemljo obdelovati s kolonosti, ki so se naselili v porušenih vaseh. Organizirale so se kmetijske delovne zadruge, ki so začele z izgradnjo kmetijstva. Ko se je začel uveljavljati gospodarski račun v kmetijstvu in gozdarstvu, je bila izdelana v letu 1951 krajša študijska analiza, ki je zajela enotno gospodarstvo teh dveh panog in dala perspektivo za združeno gospodarsko dejavnost v okviru ene gospodarske organizacije.

Z odločbo vlade LRS z dne 14. marca 1952 je bilo ustanovljeno Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje, v katerem so se združila naslednja do tedaj samostojna podjetja.

Državno posestvo Črmošnjice, Živinorejsko gospodarstvo Kočevje, Živinorejsko poljedelsko gospodarstvo Stara cerkev, Podjetje za kmetijsko strojno službo Breg, Gozdno gospodarstvo Kočevje, Trgovina državnih posestev Ljubljana in Trgovina državnih posestev Kranj.

Vsa navedena podjetja so se združila po bilančnem stanju z 31. decembrom 1951. Novoustanovljeno podjetje je bilo registrirano 24. aprila 1952, s prvim majem istega leta pa je začelo podjetje pod tem imenom z rednim poslovanjem. Že predhodno, to je 30. marca 1952 so se izvedle volitve 45-članskega delavskega sveta, ki je na prvi seji 15. aprila izvolil 9-članski upravni odbor in sprejel tudi gospodarski načrt za razvoj tega delovnega kolektiva. Na drugi seji 17. maja 1952 je delavski svet sprejel tudi tarifni pravilnik. Tako so bili postavljeni organi samoupravljanja, ki so sprejeli tudi predpise kolektiva, ki je začel združeno poslovati in v svojem desetletnem obstoju dosegel vse tiste velike uspehe, ki jih kaže danes. V vsem tem času so se v okviru kolektiva napravile razne organizacijske spremembe, kolektiv pa je narastel in se razvijal ves čas do današnjih dni.

DVIG PROIZVODNJE

Dinamika rasti in razvoja se najbolj kaže v porastu proizvodnje in dohodka, ki kaže na to, da je kolektiv uspel izkoristiti vse naravno bogastvo svojega območja, za kar je vložil veliko dela in napora. Vložene investicije so osnova za močno povečanje produktivnosti dela in tudi skrb za delovne ljudi se je dvignila na stopnjo, kakršne ni bilo še nikoli v kolektivu.

Celotni dohodek se je v desetletnem obdobju povečal za 6-krat, narodni dohodek za 8,5-krat, število zaposlenih se je dvignilo pa samo za 42 %. Vse to pokaže tiste velike uspehe, ki jih je v svojem delu dosegel kolektiv.

Vseh deset let je kolektiv zaključil svoje bilance s pozitivnimi uspehi. Narodni dohodek je stalno naraščal, tako za družbeno in osebno potrošnjo članov kolektiva in njegove sklade. Kolektiv daje veliko sredstev za dviganje življenjskega standarda zaposlenih ljudi. Gradnja stanovanj, elektrifikacija, vodopreskrba in izobraževanje, vse to so problemi, za katere se kolektiv izredno zanima, da bi jih rešil čimbolj uspešno.

V desetletnem obdobju se je dejavnost kolektiva zelo razširila in je kot taka prerastla prvotno postavljeni okvir razvoja. Podjetje je kot celota postalo kombinat raznih panog in obratov, ki ima še veliko perspektivo s kooperacijo in drugimi oblikami sodelovanja z ostalimi delovnimi kolektivi, ki imajo podobno dejavnost, doseči še velike uspehe. Delovni kolektiv računa na vsakega proizvajalca posebej, da bo aktivno sodeloval v teh njegovih naporih, da bo kot celota dosegel še večje uspehe.

Omeniti moramo tudi to, da je v tem delovnem kolektivu čez 350 članov kolektiva, ki so že več kot deset let v njegovem sestavu.

Z izvolitvijo novih samoupravnih organov po ekonomskih enotah in centralnega delavskega sveta, potrjujejo načelo naše samouprave, da je v Jugoslaviji proizvajalec sam svoj gospodar, ki zna upravljati z družbenim premoženjem in v praksi sprovajati načela naše socialistične demokracije.

KMETIJSKO GOZDARSKO POSESTVO SKOZI OČALA ČLANA KOLEKTIVA

Skromno ciklostilno poročilo upravnega odbora DS ob 10. obletnici ustanovitve podjetja, ki je bilo razdeljeno novo izvoljenim članom centralnega delavskega sveta, nas je večinoma zelo presenetilo in opogumilo. Presenetilo nas je zato, ker smo vsi zaposleni in nihče še pomislil ni na dolgo, težko prehojeno pot dosedanjega razvoja kolektiva. Opogumilo nas je pa to, ker so vzdržali tovariši v mnogo težjih pogojih dela več kot 10 let v tem kolektivu, ki se je iz leta v leto krepil, bomo in moramo sedaj tudi, ker so se pogoji dela in življenja že tako izboljšali!

Spominjam se leta nazaj. Ni bilo traktorjev in kombajnov. Bili so samo stari pokvarjeni — Fostoni, ki so več časa stali, kot pa delali. Bila je doba, ko ni bilo nobenega stroja! Vse delo so morali delavci opravljati na srednjeveški način s svojo lastno silo. Trosenje umetnih gnojil, spravljanje sena, trošenje gnoja, izkop krompirja, vse to so morali opraviti ljudje s svojimi rokami. Danes so vsa ta dela opravljena s stroji in je pesem opravljati to delo na kmetijskih obratih napram začetku obstoja KGP.

V gozdovih so krepki možje in fantje vlekli dolge žage in jih cijazili do onemoglosti. Danes se čuje reski glas motorke in drevesa in hlodi padajo z lahkoto. Močni traktorji vlačijo hlode iz gozdov namesto iznemoglih konj. Les je dolgo potoval iz Roga na žage in postaje, ubogi konjički so prhali po roških gozdovih in gmajnah. Sedaj opravljajo to delo močni in veliki kamioni in tempo dela se razvija, kot hrupna pesem — temperamentno in zmagoslavno!

Sedaj ni več vsakoletnih napornih zbiranj delavcev — samcev, ker izboljšani pogoji življenja nudijo ljudem trdno osnovo v kolektivu, da dobijo vse tisto, kar jim je zagotovila naša družbena skupnost. Da so se razmere v kolektivu tako dobro uredile, je dokaz tudi to, ker je v kolektivu mala fluktuacija delovnih moči.

V omenjenem poročilu o 10. obletnici KGP pa pogrešam nekatera imena onih, ki so od vsega početka sodelovali pri izgradnji in največ prispevali k današnji impozantni obliki kolektiva in k močni notranji organizaciji, ter pustili v tem osebni svetli zgled v kolektivu. To so: direktor Ignac Nagode, ki vseh deset let gospodarsko vodi kolektiv, da je povsod čutiti njegov sugestivni prsipevek v velikem opravljenem delu. Drugi je Ivan Muhič, ki se ravno tako že 10 let ukvarja s številkami, bilancami in proračuni ter usmerja finančno stanje in se uspešno bori proti vsaki blokadi bančnih računov. Potem je še Jože Žagar, tehnični direktor za gozdarsko proizvodnjo in predelavo ki se bori, da kolektiv premaguje vse težave, in ing. Savo Vovk, tehnični direktor za kmetijsko proizvodnjo in predelavo.

Priznanje moramo dati še vsem 350 delavcem, ki so pogumno vzdržali in premagali v kolektivu vse napore, težave in skrbi vseh 10 let. Želimo jim v imenu kolektiva in prebivalcev kočevske komune še na mnoga tako uspešna leta njihovega dela v korist kolektiva in naše socialistične skupnosti.

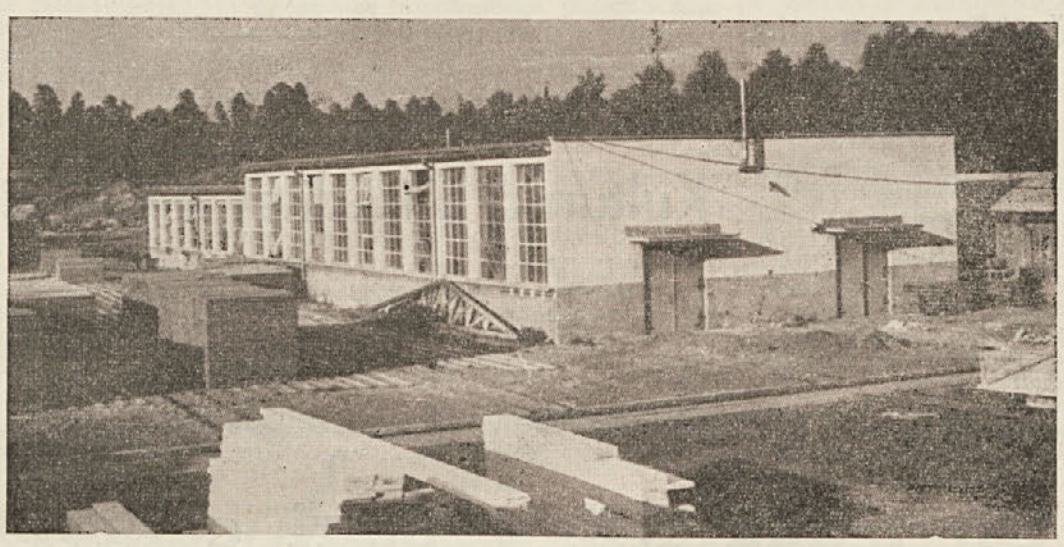

Obrat za proizvodnjo lahkih gradbenih plošč na lesni industriji KGP Kočevje

Sušilnica na lesni industriji

Slabo in nedonosno odpada

Kmetijska uprava Mlaka, ki je del Kmetijskega gozdarskega posestva Kočevje, je bila ustanovljena leta 1950. Njena izgradnja pa se je prav za prav začela že leta 1948. Uprava ima dve delovišči: v Slovenski vasi in na Mlaki, na katerih imajo trenutno 550 krav molznic, 40 glav mlade plemenske živine, 80 sesnih telet (na leto pa 500 do 540), okoli 2000 prašičev in 900 glav mladega goveda v pitanju. Uprava Mlaka ima 1307 ha površin, od katerih je 443 ha njiv (na njih sejejo rž, ječmen, oves, deteljo, travnodeteljne mešanice ter silažno koruzo), ostalo pa so travniki in košenice.

LANI SO IMELI VEČ ŽIVINE

Na Upravi Mlaka so imeli lani več živine kot letos. Tako so imel 570 krav molznic (ali 20 več kot letos), 300 glav mlade plemenske živine (ali 260 glav več kot letos) 110 glav mladega goveda v pitanju (ali 200 glav več kot letos) in 2000 prašičev, ki se 2-krat obrnejo (približno enako kot letos).

KLJUB TEMU PA BODO LETOS BOLJŠI REZULTATI

Kljub znižanemu številu živine pa pričakujejo, da bodo dosegli predvidoma enake proizvodne uspehe kot lani. Iz proizvodnje so namreč izločili slabšo živino in jo dali v zakol, medtem ko so prejšnja leta privezovali oziroma pitali vse. Selekcijo so napravili tudi pri plemenski živini, vendar je velik padec od lani na letos (260 glav) predvsem zato, ker so nekatera delovišča prešla iz Uprave Mlaka pod Upravo Stari log. Zaradi znižanja števila krav molznic za 20 glav pa ne bo občutneje padla proizvodnja mleka, ker se bo mlečnost po kravi povečala. Uprava Mlaka, ki zalaga z mlekom samo mesto Kočevje oziroma kočevsko mlekarno, je lani prodala 1 milijon 600.000 litrov mleka, medtem ko ga bo letos predvidoma 1 milijon 590.000 litrov, torej le 10.000 litrov manj kot lani, čeprav ima 20 krav molznic manj kot lani. Plan proizvodnje mleka dosegajo.

KAJ JE POKAZALA ANALIZA PRVEGA ČETRTLETJA

Pred kratkim je novoizvoljeni delavski svet na svoji prvi seji po izvolitvi analiziral gospodarjenje v prvem letošnjem četrtletju. Rezultati še vedno niso zadovoljivi, vendar so v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem občutno boljši.

Proizvodnja mleka je tako na krmni dan porastla za 9,7 odstotka pri kravi. Mlečnost je porastla, a še vedno ni zadovoljiva. Stroški proizvodnje na liter mleka se v primerjavi z lanskim letom niso spremenili. V prvem četrtletju so prodali 350.000 litrov mleka, kar je povsem zadovoljivo, če upoštevamo, da dajejo krave pozimi manj mleka kot v ostalih letnih časih.

Mlade živine so spitali v prvem četrtletju 86 ton. Prirast na krmni dan je znašal lani 0,74 kg, letos pa 0,89 kg. Proizvodni stroški za kilogram so se letos v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem znižali za 6,5 %. V letošnjem prvem četrtletju so prodali 574 glav pitane živine, težke po 400 do 500 g. Vsa je šla za izvoz.

Bekoni so glavni svinjerejski proizvod na Mlaki. V prvem letošnjem četrtletju so jih zredili 75 ton. Njihova proizvodna cena za krmni dan se je v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem znižala za 27,6 odstotka. V letošnjem prvem četrtletju so prodali 641 bekonov, ki so šli vsi za izvoz v Anglijo, lani tudi v prvem četrtletju pa 604 bekone.

Skupno so v prvem četrtletju lani prodali z Mlake proizvodov v vrednosti 45 milijonov din, v istem obdobju letos pa za 91 milijonov dinarjev. Glavni vzrok za tako povečanje prodaje ni večja proizvodnja ali večje cene, ampak, da se je lani ob koncu leta za nekaj mesecev zaprl italijanski trk, zaradi česar je ostalo precej neprodane živine. V prvem četrtletju lani so prodali le 171 glav mlade pitane živine v skupni teži 58 ton in vrednosti 13 milijonov dinarjev, medtem ko so v prvem četrtletju letos prodali 405 glav mlade pitane živine, ki je tehtala 171 ton in so zanjo dobili 44 milijonov dinarjev.

ZAPOSLENOST PADA, STROJEV VEDNO VEČ

Število zaposlenih v primerjavi z lanskim letom pada. Tako so imeli januarja lani na Mlaki zaposlenih 168 ljudi, v istem mesecu letos pa 142 ljudi. Aprila lani pa so jih zaposljevali 204, medtem ko so jih letošnjega aprila le 131.

Število zaposlenih so znižali na račun povečanja produktivnosti, se pravi, da streže en zaposlen večim živalim, kot je lani in na račun strojev.

Proizvajalci dobivajo izplačane osebne dohodke na osnovi nagrajevanja po učinku. Tako dobi na primer svinjerejec za vsak kilogram prirastka pri bekonu 7 dinarjev, za vsak kilogram prirastka pri sesnih pujskih 25 din itd. Osebni dohodki zaposlenih pri kravah-mlekaricah so odvisni od količine mleka in od njegove kvalitete (čistoča, maščoba, kislina). Podobno je urejeno nagrajevanje tudi za ostale člane kolektiva.

Naj omenimo še nekaj strojev, ki so ali pa bodo še prispevali k znižanju števila zaposlenih. Novi nakladalec za gnoj pravijo, da zamenja 15 do 20 ljudi. Trosilca za gnoj imajo dva, kupiti pa nameravajo še štiri, ki bi spet zamenjali 8 ljudi. Silokombajn za košnjo trave, ki so ga kupili pred kratkim, bo nadomestil 20 do 30 ljudi. Tako bo potrebnih manj sezonskih delavcev in še hitreje bo pokošeno. Ti in še nekateri drugi stroji vplivajo na znižanje števila zaposlenih in na nižje proizvodne stroške na enoto. Posestvo ima mehanizirano oranje, trošenje gnojil, setev, žetev in spravilo. Mehanizi-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vrsta hlevov na Mlaki

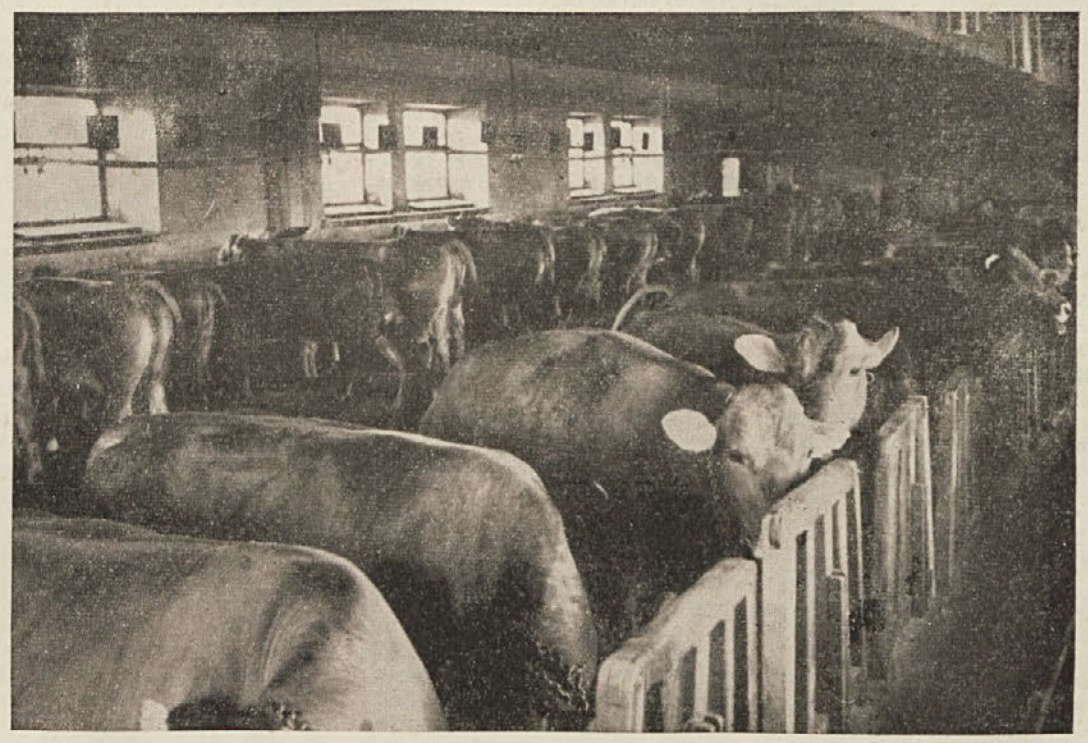

Lep je pogled na vrste krav po hlevih na Mlaki

Družinski tednik

Vsakodnevno pospravljanje stanovanja

DNEVNA SOBA

Odstranimo in spravimo na njihova mesta vse reči, ki ne spadajo v sobo ali leže naokrog in delajo nered.

Odgrnemo zavese, odpremo okna in vrata. V hudem mrazu pozimi naj bodo okna odprta le za kratek čas. Potrebno je, da se dobro izmenja zrak, ni pa potrebno, da se ohlade stene, kar se zgodi, če so okna pozimi predolgo odprta.

Če imamo peči na premog ali drva, osnažimo pečice in odnesemo pepel v zaboj za smeti. Naložimo v peč netivo, da lahko, ko se vrnemo z dela, takoj zanetimo ogenj, ali pa to storijo večji otroci, če so dopoldne doma.

Če je v sobi velika preproga, posesamo z nje prah ali pa jo pometemo z bolj trdim omelom ali krtačo na dolgem ročaju.

Majhne preproge poberemo s tal in jih stepemo.

Pometemo tla proti vratom in tam zmetemo smeti na kup in v smetišnico. Nato pobrišemo tla z mehko krpo na omelu. Kakšen dan pometanje ne bo potrebno, temveč bomo tla samo pobrisali. Plastična tla, če je potrebno, zbrišemo z vlažno krpo, ovito na staro omelo, sicer samo pometemo ali pobrišemo s suho krpo.

Z mehko krpo pobrišemo prah po pohištvu, lučeh itd.; namestimo pohištvo, ki smo ga pri snaženju tal premikali, na svoje mesto in zapremo okna.

SPALNICA

Takoj po vstajanju razgrnemo odeje in blazine, da se ohladijo in prezračijo. V poletnem času imamo okna odprta.

Trodelne žimnice zložimo v piramido. Zložimo predposteljnike in jih stepemo ali pa posesamo prah s sesalnikom.

Odstranimo iz spalnice vse reči, ki imajo svoje mesto drugje.

Ko so se postelje prezračile, jih pospravimo in pogrnemo, če imamo čez dan prekrite s preprinjali. Pometemo tla in jih pobrišemo z mehko krpo ali s sesalcem. Pobrišemo prah po pohištvu. Postavimo na svoje mesto pohištvo in preproge.

Tudi otroci naj pomagajo pri pospravljanju, čim to zmorejo. Po vstajanju naj otrok razgrne posteljnino, da se prezrači. Vse reči, ki leže naokrog, naj spravi na svoje mesto. To lahko stori pred spanjem ali pa zjutraj. Bolje je navaditi otroka, da si sobo pospravi zvečer in mu s tem privzgojili občutek prijetnega počitka v urejenem okolju.

Po zračenju, ali ko pride iz šole, naj si otrok sam pospravi posteljo. Majhnemu otroku bomo pri tem pomagali. Tudi tla v svoji sobi lahko otrok posnaži sam. Naučimo ga, kako jih je treba sistematično pomesti in pobrisati, predvsem pa čuvati, da jih ne umaže!

Ko otroku opremljamo sobo ali njegov kotiček v skupnem prostoru, glejmo, da bo oprema taka, da bo otrok lahko in z veseljem vzdrževal red. Predali za igrače naj bodo nameščeni nizko; naj ne bodo pretežki, pa vendar morajo biti dovolj globoki, da bo v njih našlo prostora vse drobno otroško bogastvo. Ko nameščamo kljuke na predsobni steni, jih namestimo v različnih višinah, da jih bodo dosegli tudi otroci.

KOPALNICA

Pospravimo vse reči na svoje mesto in odstranimo tiste, ki ne spadajo v kopalnico (n. pr. čevlji).

Preprogo iz penaste gume **operemo pod** mlačno tekočo vodo ali v detergentovi raztopini, jo splaknemo in dobro iztisnemo vodo. Zelo dobro se obnesejo v kopalnici preproge iz kokosovih vlaken.

Z vlažno krpo pobrišemo tla. Vsakdo po umivanju pomije umivalno školjko. Imejmo za to pri roki krpo ali gobo in vimov prašek ali detergent ali milo.

Tudi po uporabi kadi **mora vsak za seboj** očistiti kad in pobrisati ploščice ali oljnati oplesk in prezračiti kopalnico. Kad in ploščice osnažimo z namiljeno krpo oziroma gobo, lahko pa tudi z detergentom in nato splaknemo s čisto vodo. Kromirane dele zbrišemo z mehko, suho krpo.

KUHINJA

Bolj kot je kuhinja smotreno opremljena, tem hitrejše je pripravljena hrana in manj imamo z njo dela. Osnovni pogoj za vzdrževanje snage in reda v kuhinji je tekoča voda. Donašanje vode v velikih posodah iz oddaljenih vodnjakov v vaseh je utrudljivo in zamudno. Kjer stoji hiša na samem in je napeljava vodovoda posebno draga, že vodna črpalka v bližini kuhinje pomeni izredno olajšanje.

Gospodinjstva, ki imajo v hiši tekočo vodo, naj si v prvi vrsti nabavijo grelec za vodo.

Če v kuhinji pripravljamo zajtrk ali večerjo ,moramo že med delom paziti na red. Vso posodo, ki jo potrebujemo za pripravo, lahko sproti pomijemo pod tekočo vodo in jo odlagamo na odcejalnik, da nam je ni treba brisati. Odcejalnik naj bo na levi strani ob koritu. Če imamo samo hladno tekočo vodo, bomo sproti pomivali samo tisto posodo, ki ni mastna. Če pa imamo bojler, bomo seveda lahko sproti pomivali vso posodo. Po zajtrku naj vsak pomije posodo, ki jo je umazal. To velja tudi za šolskega otroka.

Po kosilu ali večerji odložimo vso namizno posodo ob koritu in jo najprej splaknemo pod tekočo vodo ali pa obrišemo s časopisnim papirjem. Ostanke jedi dajemo v za to namenjeno posodo, porcelan, pribor, in šele nato lonce, kozice itd. Posodo, v kateri smo kuhali jedi, takoj po uporabi napolnimo z vodo, da se prijeti ostanki jedi odluščijo.

Posodo pomivamo v topli vodi, ki smo ji dodali malo tekočega detergenta ali sredstva za pomivanje posode. (Če smo dodali tako sredstvo, se bo posoda veliko hitreje posušila.) Splakujemo jo v vroči vodi in odlagamo na odcejalnik. Če nimamo odcejalnika, polagamo splaknjeno posodo na debelo brisačo iz frotirja, ki jih imamo samo za ta namen in jih pogosto prekuhamo. Posoda naj bo zložena čimbolj pokončno.

Brišemo samo steklene. srebrne in ponikljane predmete ter predmete, ki rjavijo (noži, deli strojčkov itd.). Skušajmo se pri nabavi kuhinjskih pripomočkov ogibati takih, ki rjavijo in zahtevajo zaradi tega posebno pozornost. Če imamo odcejalnik, nam tudi jedilnega pribora ni treba brisati (razen srebrnega). Rjaveče nože zdrgnemo med pomivanjem z vimom. Že osušen pribor samo spoliramo s suho, vedno snažno krpo.

Ko smo pomili vso posodo, počistimo še korito, temeljito operemo vse čistilne pripomočke: gobe, krtačke. krpe itd. ter jih odložimo na tak prostor, da se bodo hitro posušili. Pozimi ob toplem štedilniku, poleti pa na sonce. Ob koncu pobrišemo še štedilnik in nato tla. Ko se je posoda posušila (in to bo čim hitreje, v kolikor toplejši vodi smo jo pomivali!), jo zložimo v omare oziroma na police.

Da si olajšamo delo pri pomivanju posode, imejmo vedno pri roki potrebna čistilna sredstva in pripomočke: vim, tekoči detergent, krtačke za pomivanje krožnikov, steklenic in kozarcev, kepo jeklene volne za posodo iz aluminija in za lesene deske, kepo jeklene volne ali mrežico za železne ponve, krpe za pomivanje, gobice iz plastične žice itd. in vabljiv predpasnik za pomivalca.

Da bo pomivanja čim manj, uporabljajmo posodo pri pripravljanju hrane s premislekom. Ne jemljimo za vsako priložnost novega pribora ali nove sklede iz omare, temveč premislimo, če lahko kakšno posodo po prvi uporabi do čistega splaknemo in jo ponovno uporabimo.

Ko kupujemo posodo, izbirajmo tako, ki se da z lahkoto čistiti!

Ne štedimo s krpami! Imejmo jih dovolj na zalogi, da bomo vedno lahko uporabljali res čiste! Če brišemo posodo, je ne prijemajmo z golo roko, temveč samo s krpo, sicer lahko pustimo prstne odtise, ki jih moramo potem odstraniti.

Največja povojna pevska prireditev v Kočevju

V nedeljo, 20. maja bo v Kočevju REVIJA MLADINSKEGA PETJA. Pevske revije so zadnja leta v znamenju spoznanja, da je mlademu človeku potrebna tudi vzgoja duha in plemenitih čustev, ravnotako pa kulturna zabava. Eno pomembnih sredstev je pa ravno petje, kjer lahko otroci od najnežnejše starosti pa do odrasle dobe dožive in občutijo toliko lepega. Letošnja revija mladinskega petja bo največja pevska prireditev, kar jih je doživelo Kočevje v povojni dobi. Sodelovalo bo okoli 750 mladih pevcev iz naslednjih šol: Kočevje obe osnovni šoli in gimnazija, Ribnica, Loški potok, Sodražica, Dolenja vas, Kočevska Reka, Fara, Livold, Stara cerkev in Onek. Kako bodo zazvenele iz mladih grl skupne pesmi, ki jih bodo zapeli združeni zbori ob spremljavi godbe DPD Svoboda Kočevje na koncu programa!

Posebnost letošnje revije bo tudi to, da bo na prostem in sicer na dvorišču gimnazije, ki akustično najbolj odgovarja temu namenu. V slučaju slabega vremena bo pa revija seveda v Šeškovem domu Enotna vstopnina bo 100 dinarjev.

Mladina bo s to veličasno manifestacijo petja in glasbe sploh začela svoj tradicionalni teden mladosti in dokazala svojim vzgojiteljem in poslušalcem, da bo vreden nosilec bodoče kulture pri nas!

M. H.

Koncert narodnih pesmi

V torek, 15. maja je v Šeškovem domu v Kočevju nastopil s svojim koncertom pevski mešani zbor Jakob Galus DPD Svobore Kočevje. Dvorana je bila še precej dobro zasedena, ko so prišle na oder pevke in pevci, katere je občinstvo toplo pozdravilo.

Pod vodstvom neumornega pevovodnje profesorja Miloša Humeka so zadoneli glasovi zbora, ki je ubrano zapel prvo pesem. Napovedovalka je v kratkih besedah orisala potem vsako nadaljno skladbo vokalne glasbe, ki je občinstvo spominjala na posamezne kraje naše lepe domovine. Od Koroških, Gorenjskih, Dolenjskih, Prekmurskih, Prleških in Belokranjskih pesmi je zbor poleg solistov zapel z glasovi raznih barv, ki so napolnila srca poslušalcev v dvorani v občutju naših domačih melodij.

Melodije naših klasičnih skladb ljudske umetnosti vokalne glasbe, so občinstvo spominjala na vse tiste čase, ki so jih starejši ljudje doživljali še v svoji mladosti in so jih že nekako pozabili. Zbor je s pesmijo priklical spet v spomin mlade dni, ki so bila težka in vendar tako lepa.

Kratko — zbor je s svojim nastopom uspel, občinstvo je bilo zadovoljno in mu je dalo ob koncu vse priznanje.

Začetek snemanja »Božanske komedije«

Pred tedni je bil odobren scenarij Fadila Hadžiča in Žike Živuloviča — Serafima in hkrati formirana ekipa za novi film Jadran filma »Božanska komedija«. Ta film s poetsko sodobno vsebino bo režiral Fadil Hadžič. Komedija se odigrava v Zagrebu. Snemanje bo predvidoma končano do začetka festivala v Puli. Komedija ima po izjavi režiserja umetniške pretenzije in ne samo izključno komercialne.

Kulturna prireditev v Osilnici

V nedeljo, 13. maja smo učenci šole Vas-Fara nastopili v Osilnici z našim kulturnim programom. Izvajali smo recitacije, plesne točke, petje in igrico.

Pevski zbor je pod vodstvom tovarišice Šega lepo zapel več pesmi.

To, da smo lahko nastopili v Osilnici, je zasluga učiteljstva, ki je kljub zaposlenosti organiziralo že več takih prireditev v Fari in drugod, ki so bile povsod toplo sprejete.

Gledalcev je bilo veliko in so bili zelo zadovoljni z našim programom. Želijo si še več takih obsikov, ker se radi razveselijo.

Ob tednu RK v Stari cerkvi

Mirno lahko trdimo, da aktivnost RK v Stari cerkvi traja že 17 let. Aktivnost članov v vsem tem času ni nikoli popustila, člani in podmladek so bili vedno v delu aktivni.

Od ustanovitve v letu 1945 pa do 1948 ni točnih podatkov o delu RK pri nas. Vemo le iz pripovedovanja ljudi, da je bilo delo živahno in uspešno. Od leta 1948 dalje pa imamo že dober pregled čez vse delo organizacije, ki je obširno, posebno, če ga primerjamo z drugimi večjimi kraji, kot je Stara cerkev, ki imajo močnejše zaledje kot mi. Smelo lahko trdimo, da je naša organizacija RK lahko drugim za vzgled.

Ne bomo navajali številk, ker nam že zgoščeni podatki povedo vse. Vsa leta nazaj so se organizirali tečaji za nego bolnikov in za prvo pomoč. Bili so vedno polnoštevilno obiskani. Vse krvodajalske akcije je organizacija RK vodila uspešno, tako da je bil odziv ljudi v teh akcijah vedno izreden. Dvakrat je bil organiziran prihod zobne ambulante, ki je vsakokrat imela polno dela po mesec dni in še več. To ambulanto si naši ljudje še želijo, ker v Kočevju čakajo mesece in mesece na popravilo zob.

Osnovni kader je tudi v organizaciji RK mladina. To je naše vodstvo RK dobro razumelo in vsako leto vključilo na desetine podmladkarjev v organizacijo, da res zaslužijo priznanje.

Posebno koristna je bila posvetovalnica za matere (sedaj je ni več), ki je dvakrat mesečno dajala nasvete, pomoč in moralo mladim mamicam, ki so prihajale v velikem številu iskati strokovno pomoč Zakaj se je posvetovalnica ukinila, trenutno nismo dobili zadovoljivih podatkov.

V tem ne smemo pozabiti KGP in GU v Stari cerkvi, ki sta vedno priskočila na pomoč in večkrat rešila težke probleme. V delu organizacije RK je posebno zaslužna Marica Vidmar, ki že od leta 1948 uspešno vodi organizacijo. Druga je tovarišica Vera Ficko, ki že 10 let opravlja tajniške posle organizacije in jim k doseženim uspehom toplo čestitamo.

C. N.

Pionirski kotiček

Delo za vsakdanji kruh smo spoznali

Mesec april je že nekaj let posvečen poklicnemu usmerjanju mladine. Učenci v Vas-Fari smo poslušali predavanja o raznih poklicih, ki so jih pripravili naši učitelji. V preteklem mesecu nam je govoril tovariš Rudi Orel iz Zavoda za zaposlevanje delavcev iz Kočevja.

Da bi naše znanje o poklicih razširili, smo si ogledali nekaj kočevskih podjetij. V četrtek, 19. aprila smo se vsi tisti, ki bomo iz šole letos izstopili, odpeljali z učitelji v Kočevje. Ustavili smo se pred razmeroma mladim delovnim kolektivom »ITAS«. Na dvorišču smo videli nekaj dokončno izdelanih 30-tonskih silosov. V delavnicah smo si ogledali izdelovanje stabilnih, prevoznih in ostalih silosov, ki jih izdeluje delovni kolektiv.

V ČZP Kočevski tisk smo si ogledali tiskarno. O delu nam je govoril tovariš Karničnik. Pregledali smo delo v ročni stavnici, kjer stavci iz črk različne velikosti sestavljajo beesdila za plakate in časopis. V strojni stavnici vliva strojni stavec cele vrstice za tisk. Tudi tiskanje časopisa in blokov smo si ogledali. V posebnem oddelku je knjigoveznica, v kateri je zaposlenih več žensk.

Tudi lesno industrijo smo obiskali in spoznali obdelavo lesa. Iz prekuhanih hlodov lesa izdelujejo furnir za pakiranje pomaranč in banan. Izdelke prodajajo za izvoz. Izdelujejo pa tudi šolsko opremo za učilnice in druge proizvode.

Na KU Mlaka obdelujejo velike površine s stroji. Za pospravljanje žita imajo kombajne, za silažo silokombajn, ki se zelo dobro obnese, saj travo kosi in pobira. Videli smo tudi hleve, v katerih so krave molznice, ki dajejo tudi do 25 litrov mleka na dan.

Vse to, kar smo videli, je napravilo na nas močan vtis. Spoznali smo, da je potrebno povsod pridno delati, če hočeš doseči uspeh. V vseh delovnih kolektivih smo bili toplo sprejeti in se vsem za njihov trud in gostoljubnost iskreno zahvaljujemo.

Ta naš ogled je organiziral Zavod za zaposlovanje delavcev, preskrbel nam je prevoz in malico v Metki in se mu v imenu učencev šole Vas-Fara najlepše zahvaljujem.

Marija Simončič,
šola Vas-Fara

MAJSKE POČITNICE

Za prvomajske praznike smo odšli v lovsko kočo na Kren. Dan pred prvim majem smo nabrali suhih vej in zvečer zakurili kres, ki je lepo gorel, da je bilo svetlo kot podnevi. Lovci so pripravili partizansko večerjo, pekli smo krompir in pražili kozlička.

Na dan 1. maja je padal sneg. Imeli pa smo s seboj tranzistor in smo v koči poslušali prenos prvomajske parade iz Beograda. Po kosilu smo šli na spreod po hrastovih gozdovih in peli partizanske pesmi. Zvečer je prišlo nekaj lovcev, ki so se pogovarjali, mi mlajši smo pa legli na pograde in zaspali.

Remih Dušan

PADLEMU PARTIZANU

V temni tihi noči,
slavček milo je zapel,
preko širnih logov,
glas njegov je zazvenel.

Rozprostrl je mehka krila,
in zletel čez širno plan,
tam kraj gozda je gomila,
kjer leži mlad partizan.

Na njegovi mehki travi,
slavček mirno obsedi,
v pozdrav junaku
spet zažvrgoli.

Briški Jože, šola Vas-Fara

Nedonosno in slabo odpada

(Nadaljevanje s 3. strani)

rane pa nimajo še obdelave oziroma spravila s travnatih površin predvsem na valovitih terenih. Prav zaradi tega potrebujejo še sezonce.

TUDI OSEBNI DOHODKI NARAŠČAJO

Če primerjamo osebne dohodke v prvih štirih mesecih lani in prvih štirih mesecih letos, ugotovimo, da so letos večji. V poljedelstvu so se povečali od lanskih povprečnih 13, 14 tisočakov na 16 do 18 tisočakov. V živinoreji se je lansko povprečje 20.000 dinarjev povečalo za tisočaka. Traktoristi, ki so zaslužili lani povprečno po 23.000 din pa prejemajo letos po 7 do 9 tisočakov več.

KAJ PA STANDARD?

Pogovorili smo se o živini, strojih — kaj pa ljudje, standard?

Stanovanjski problem je najtežji. Približno polovica zaposlenih živi v neprimernih stanovanjih, v starih hišah predvsem na Mlaki in v Mahovniku. Lani so adaptirali 8 stanovanj, nujno pa bi bilo potrebnih adaptacije vsaj še 10 do 15 stanovanj.

Kulturno življenje ni kaj posebno razvito pa tudi časa primanjkuje zanj, ker imajo deljen delovni čas. Največja zabava delavcem je kino. Obiskujejo ga v Stari cerkvi in Kočevju. Ostalo kulturno življenje članov kolektiva Mlake se sestoji predvsem iz branja časopisov in poslušanja radia, medtem ko berejo knjige redkeje. Večina njih so proletarci in nimajo doma ničesar razen vrtička, ki meri le nekaj arov. Kakor povsod, so tudi tu zaposleni ljudje precej različni: nekateri, prav za prav večina, so skrbni, so pa tudi taki, ki vse zapijejo . . .

Posebno pereč problem zaposlenih je **družbena prehrana.** Obrat prehrane bi koristili predvsem samskim delavcem in tistim poročenim, kjer sta oba družinska člana zaposlena. Prostor za menzo imajo predviden, a v njem stanujta zdaj dve družini. Kolektiv na Mlaki računa, da se bo zadeva okoli prehrane uredila tako, da bodo s preseljevanjem (v nove bloke, ki bodo kmalu dogotovljeni v Kočevju) le nekako izpraznili prostore, kjer bo menza.

MALE KRAJE

Na Mlaki so dejali še, da bi imeli nekaj pripomb o privatnih kmetovalcih. Ti trgajo po njihovih njivah deteljo za zajce. Skozi travnike, pašnike in njive ne napravijo kmetje samo steza, ampak kar celo cesto oziroma kolovoz. Lomijo koruzne stroke, ki jih krmijo prašičem. Zgodi se tudi, da pri žetvi ukrade kdo kar celo vrečo žita, ki jo je odvrgel kombajn na robu nive (tat pa je čakal v jarku za robom njive). Kradli so krompir V Mahovniku so izpraznili senik, napolnjen s slamo. V Željnah so pasli krave po zemljišču posestva itd. Nekatere kradljivce je posestvo prijavilo postaji Ljudske milice in so bili potem kaznovani — v glavnem le tako, da so morali plačati tisto, kar se jim je dokazalo, da so vzeli. Take kazni pa so po mišljenju članov kolektiva Mlake premajhne. Proti ljudem, ki si prilaščajo skupno lastnino bi bilo treba nastopiti ostreje.

V našem razgovoru so sodelovali predsednik delavskega sveta na kmetijski upravi Mlaka Stane Letonja, upravnik kmetijske uprava Mlaka Julij Planinc ter delovodji Jože Furlan in Viktor Šega. Nekaj podatkov smo dobili razen pri že naštetih, še pri inženirju Vovku in inženirju Goršiču iz uprave KGP.

Srečanje lovca in volka

Pred kratkim je lovec Alojz Mesnar iz Predgrada zagledal pri križišču blizu vasi Vimolj volka, ki je bežal. Ko je prišel lovec na kraj, od koder je volk zbežal, je opazil ubito in že delno požrto košuto. Volk je srečno odnesel pete, ker ni imel lovec pri sebi puške.

Izlet v dolino Kolpe

Ko sem zvedel, da gremo na izlet, sem bil zelo vesel. Prišlo je jutro in vsakih 5 minut sem gledal na uro, kazalci so se pomikali tako počasi naprej.

Ob osmi uri smo odpotovali po asfaltirani cesti od Kočevja do Livolda. S Štalcarskega hriba je bil tako lep pogled daleč naokrog. Lepo so se videle vasi Zajčje polje, Črni potok in Mozelj. Peljali smo se skozi Štalcarje in Moravo, kjer je zemlja bolj pusta in prazna.

Naša prva postaja je bila vas Nova sela. Od tam smo šli peš po bližnjici na Kostelski grad, iz katerega se tako lepo vidi Kolpa in njeni slapovi. Hribi na Hrvaški strani so bili še v snegu.

Grad Kostel je v razvalinah. Pod gradom je turistična koča. Ker je čas hitel, smo se poslovili in hiteli dalje proti Vasi. Med potjo smo šli skozi predor; ustavili smo se tudi pri slapu Nežica, kjer smo se še slikali.

V Vasi smo se okrepčali in odpočili, nato pa odšli h Kolpi, kjer smo videli čoln. Ko smo si vse ogledali, smo na Brodu spet sedli na avtobus in se polni veselja in radosti odpeljali nazaj v Kočevje.

Vili Novak,
šola M. Bračiča

Nov železniški vozni red

V noči od 26. na 27. maj bo začel veljati nov vozni red, ki bo veljal do 25. maja 1963. V novem voznem redu ni več motornega vlaka, ki je prihajal v Kočevje ob 20. uri 41 minut in odhajal ob 21. uri 04 minute. Namesto njega je uveden motorni vlak, ki bo imel boljše zveze za potovanje iz Ljubljane.

Odhod vlakov iz Kočevja proti Ljubljani: 3.44 (motorni), 4.45, 10.20, 13.05 (vozi samo ob delavnikih do Dobrepolja, kamor prispe ob 15.05), 15.20 in 17.45.

Prihodi vlakov v Ljubljano iz Kočevja: 5.35 (motorni), 7.12, 12.48, 17.42 in 20.20.

Odhodi vlakov iz Ljubljane v Kočevje: 23.35 (motorni), (iz Dobrepolja vozi samo ob delavnikih ob 5.43), 5.21, 11.45, 17.25 in 19.15.

Prihodi vlakov iz smeri Ljubljana v Kočevje: 1.47 (motorni), 6.42 (vozi samo ob delavnikih iz Dobrepolja), 7.54, 14.21, 17.05, 21.55.

Potniki lahko kupijo vozne karte že 7 dni pred nameravanim potovanjem.

OBVESTILO

Ravnateljstvi osnovnih šol Jože Šeško in Mirko Bračič Kočevje obveščata starše, da bo redni vpis otrok v prvi razred osnovnih šol v nedeljo, 27. maja 1962 od 8.00 do 12.00 ure. V obvezni vpis sodijo otroci, rojeni v letu 1955. Otroci, rojeni v januarju in februarju 1956 pa bodo sprejeti le na podlagi zdravniškega potrdila o primerni telesni in duševni razvitosti. Tudi prostorne zmogljivosti posameznih šol vplivajo na vpis teh otrok.

Ob vpisu je predložiti Poročilo o rojstvu in potrdilo o cepljenju. Za letnike 1956 (januar, februar) tudi zdravniško potrdilo.

Šoli vpisujeta otroke svojih pristojnih šolskih okolišev v pritličnih prostorih matične šole. Naknadni vpisi bodo vsaki ponedeljek od 9.00 do 10.00 ure do vključno 5. septembra.

Ravnateljstvi osnovnih šol Jože Šeško in Mirko Bračič — Kočevje

RAZPIS

Uprava gostinskega podjetja Loška dolina

razpisuje

MESTO DVEH NATAKARIC

za poslovno enoto Hrib — Loški potok.

Nastop službe s 1. junijem 1962.

Prijave poslati najkasneje do 25. tega meseca na upravo podjetja.

ANKETA

»AVTO-KOČEVJE« razpisuje anketo v zvezi obratovanja mestnega avtobusa, da se prebivalci mesta Kočevja in bližnje okolice izrazite, če Vam ugaja sedanji vozni red, če ne, kaj se naj spremeni in uredi tako, da bo za vse prav.

Pismene pripombe pošljite na upravo podjetja do 31. maja 1962.

»AVTO-KOČEVJE

ODBOJKA

KOČEVJE : ŽIROVNICA 3:1

V tretjem kolu II. republiške odbojkarske lige sta se preteklo nedeljo srečali moštvi Žirovnice in kočevskega Partizana. Po slabi igri z Izolo je bilo pričakovati, da bodo kočevski igralci tudi to igro izgubili. Zgodilo pa se je drugače. V prvem setu so kočevski igralci res zatajili, v ostalih treh pa so bili boljši in so jih tudi odločili v svojo korist. V našem moštvu ni bilo slabega igralca .Kočevski odbojkarji so igrali dobro na mreži in v polju. Moštvo iz Žirovnice je kandidat za vrh lestvice, saj igra v njem celo igralec, ki nastopa v reprezentanci Slovenije, zato je tudi kočevska zmaga toliko pomembnejša. Kočevsko moštvo si je tako priborilo prvi dve točki, ki bosta zelo pomembni za nadaljni plasma ekipe. Kočevsko moštvo, ki je nastopilo v postavi Bižal, Čuk, Klarič, Pogorelc, Nučič, Adamič in Mate, je pokazalo, da bo trd oreh tudi za močnejše nasprotnike.

Prihodnjo nedeljo čaka naše moštvo težka preizkušnja. Spoprijeti se bo moralo z moštvom iz Kamnika, ki je v prejšnjem tekmovanju izpadlo iz I. republiške lige.

Mate Miha

Program praznovanja Tedna mladosti

19. maja 1962 ob 15. uri atletsko consko prvenstvo za mlajše mladinke na stadionu.

20. maja 1962 ob 15.30 uri revija mladinskih pevskih zborov, pri gimnaziji rokometna tekma med Dobrepoljem in Kočevjem za pokal Itasa.

21. maja 1962 ob 19. uri mladinsko tekmovanje v kegljanju.

22. maja 1962 v Ljubljani mladinsko tekmovanje v športnih igrah.

24. maja 1962 sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo na Pugledu.
Ob 16. uri tekmovanje za zlato puščico v streljanju med strelskimi družinami na strelišču.

25. maja 1962 televizijski prenos sprejema štafete mladosti iz Beograda na Trgu svobode. Pionirsko prvenstvo v nogometu za prehodni pokal ob 16. uri na stadionu.

26. maja 1962 ob 15. uri pionirsko strelsko tekmovanje.

27. maja 1962 pionirski tabor in športno tekmovanje.
Otvoritev športnega igrišča ČZP »Kočevski tisk«.
Nogometna tekma med Itasom in Rudnikom ob 16. uri.

RAZPIS

Podjetje »ITAS«, Industrija transportnih sredstev in opreme, Kočevje

razpisuje naslednja delovna mesta:

2 šoferja — mehanika B kategorije, za delo v servisni službi,
kvalificirane ključavničarje,
kvalificirane varilce.

Za delovni mesti šoferjev — mehanikov je zagotovljeno strokovno izpopolnjevanje v inozemstvu.

Nastop službe takoj.

Kadrovska služba

RAZPIS

Uprava Delovno zaščitnega zavoda za mlajše invalide Ponikve, p. Videm-Dobrepolje, prodaja sledeče predmete:

2 konja
1 kravo
1 voz — gumar
2 voza — zapravljivčka
1 kočijo
2 sani (lahke in težke)
1 slamoreznica
in poljsko orodje

Interesenti, to je gospodarske organizacije naj se zglasijo pri upravi zavoda do 1. junija 1962. Po preteku tega roka, se bodo predmeti prodajali tudi privatnikom.

OBVESTILO

Stanovanjska skupnost Ribnica ima v svojem sestavu naslednje servise:

1. MEHANIČNI SERVIS

Za popravilo dvokoles in vseh vrst motornih vozil, ter ostalih kovinskih artiklov.

S 15. majem 1962 je začel poslovati v okviru mehaničnega servisa

»TOMOS« servis

za popravila in garancijske preglede vseh motornih vozil »TOMOS« Koper.

2. RADIO-ELEKTRO SERVIS

Za popravilo radio aparatov in ostalih elektro gospodinjskih aparatov. V okviru servisa posluje tudi servis za garancijska popravila vseh radio aparatov.

Usluge servisov so opravljene hitro, solidno in po zmernih cenah.

Na zalogi imamo vse vrste rezervnega materiala za takojšnjo zamenjavo.

3. V okviru mehaničnega servisa opravljamo tudi usluge čiščenja, pranja in mazanja vseh vrst motornih vozil.

Za solidnost poslovanja servisov, jamči Stanovanjska skupnost Ribnica.

Se priporoča »Stanovanjska skupnost Ribnica«.

Naš obveščevalec

Gibanje prebivalcev
Obvestila
Sporedi
čestitke
Mali oglasi

KOČEVJE

Poročili so se: Andrejič Sibin, delavec iz Ljubljane, Devinska 5, star 26 let in Knavs Marija, delavka iz Kočevja, Mestni log 2, stara 21 let; Jankovič Jože, šofer iz Livolda 56, star 21 let in Žagar Marjana, gosp. pomočnica iz Štalcerjev 10, stara 20 let; Gorenc Anton, šofer iz Kočevja, Ljubljanska c. 30, star 24 let in Majerle Marija, natakarica iz Kočevja, Kolodvorska 16, stara 20 let; Osterman Matija, upokojenec iz Jesenovega vrta 7, star 75 let in Miklič Marija, delavka iz Mlake 5 pri Kočevski Reki, stara 59 let.

Rodili sta: Rozman Ivana, delavka iz Koprivnika 19, deklico in Špolar Anica, frizerska pomočnica iz Kočevja, Podgorska 32 — deklico.

Umrli so: Poznič Peter, upokojenec iz Mahovnika 11, star 66 let; Debeljak Marija iz Slovenske vasi 41, stara 86 let; Levstik Marija, gospodinja iz Željn 38, stara 71 let in Levstek Boris, otrok iz Kočevja, Reška c. 5, star 6 mesecev.

V Novem mestu je umrl Metelko Janez iz Šalke vasi, star 56 let.

DOLENJA VAS

Poročila sta se v Ljubljani: Oražem Franc, tesar iz Dolenje vasi 3, star 32 let in Zbašnik Ljudmila, delavka iz Dolenje vasi 16, stara 22 let.

Rodila je: Černe Ana, gospodinja iz Grčaric 34 — dečka.

PREDGARD

Rodila je: Majerle Slavka, gospodinja iz Dola 1 — deklico.

ČESTITAJO

Dr. Janezu Grebencu iz Sv. Gregorja ob končanem študiju na medicinski fakulteti v Ljubljani — iskreno čestitamo.

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubega dobrega moža, očeta, brata in starega očeta

JANEZA METELKO
rudarja v pokoju

se najiskreneje zahvaljujemo veliki skrbi dr. Prevca in ostalemu zdravniškemu osebju v Kočevju in Novem mestu, ki so mu stali ob strani in mu nudili vso pomoč.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem iz tujine, Slovenski izseljeniški matici. Društvu upokojencev, Gasilskemu društvu Rudnik, sindikalnim podružnicam, godbi Svobode Kočevje in sodelavcem za darovano cvetje in vence.

Lepa hvala duhovščini in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Ana, sin Slavko z družino, hčerke Rozika, Ančka in Fanika z družinami, brat France in sestre Angela, Lojzka in ostalo sorodstvo.

Šalka vas, 10. maja 1962.

PRODAM

Ugodno prodam dobro ohranjen motor znamke »NSU Prima« roler. Ogled pri Stanetu Drobnič, Ribnica 186.

PREKLIC

Preklicujem izjave o Mariji Klun iz Sajevca, ker niso resnične. — S. Š., — Sajevec

RAZPIS

Zveza šoferjev in avtomehanikov podružnica Kočevje, predvideva (ob zadostnem številu prijavljencev) v mesecu novembru t. l. organizirati strokovni tečaj za kvalifikacijo in visoko kvalifikacijo svojih članov. Tečaj bo enomesečen — celodneven, zato naj interesenti za tečaj koristijo svoj letni dopust, ali pa naj to uredijo sporazumno s svojimi podjetji na drug način. Prijave sprejemamo v pisarni združenja v zgradbi ObLO III. nadstropje, soba št. 59, kjer se dajejo tudi vsa ostala pojasnila.

ZŠAM, podružnica Kočevje.

N A Š T R G

Trgovina Sadje zelenjava je imela od 9. do 16. maja naslednje cene: solata ljubljanska ledenka 240, sveži por 160, sveži peteršilj 210, rdeče korenje 150, črna redkev 70, rdeča pesa 80, čebula 150, limone 270, grap fruit 240, banane 300, krompir 48, kislo zelje in kisla repa po 70 din za kilogram.

Kmetijska zadruga Kočevje je imela pretekli teden naslednje odkupne in prodajne cene: krompir — odkupna 32, prodajna 37 din za kg, fižol — odkupna 140, prodajna 160 din kg, polži gozdni v hišicah premer nad 3 cm — odkupna po 50 din kg, piščanci enodnevni prodajna po 125 din komad, koruza 50 din kg, krmilna moka 50 din kg, črna detelja 820 din kg, mačji rep 750 din kg, cvetlični med 460 din kilogram.

RAZPIS

KGP Kočevje, KU Mlaka proda na javni licitaciji odpadni les iz senika v Mahovniku pri št. 28.

Prodaja bo 22. maja ob 16. uri v Mahovniku.

PRIŽGANA SVEČA — POVZROČILA POŽAR

V ponedeljek, 14. maja ob 9.33 je zatulila sirena. Gorelo je na Kolodvorski cesti številka 8, oziroma v kočevskem »nebotičniku«, v prvem nadstropju. Požar so opazili uslužbenci podjetja »Zidar«, ki imajo pisarne na nasprotni strani ceste. Uslužbenec »Zidarja« je tudi obvestil lastnico stanovanja, da v njeni sobi gori. Ženska je požar pogasila še predno so prišli gasilci, ki so prispeli zelo hitro. Po izjavi in mnenju stanovalke naj bi prišlo do požara tako, da je verjetno nekdo iz višjega nadstropja vrgel skozi okno cigaretni ogorek, ki je priletel v njeno spalnico in zažgal zavese. Dve komisiji pa sta nezavisno druga od druge ugotovili, da je prišlo do požara zato, ker je pri odprtem oknu gorela sveča, zaradi vetra pa je okenska zavesa plapolala in prišla nad plamen sveče in se tako užgala ter zgorela. Svečo so namreč našli še gorko in mehko. In zakaj je podnevi gorela sveča v spalnici, kjer ni bilo nikogar? Domnevajo, da zato, ker je maj za vernike Marijin mesec, ženska pa je imela pred kakšnim kipom ali podobo prižgano svečo, ki je povzročila požar.

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

Kino

JADRAN KOČEVJE: 18. do 20. maja ameriški barvni film »Dvorski norec«, 20. maja matineja ruski film »Plamen nad stepo«, 21. in 22. maja jugoslovanski film »Tri četrtine sonca«, 23. in 24. maja ameriški CS film »Hrabri in drzni«, »25. do 27. maja italijanski barvni film »Kartagina v plamenih«.

RUDNIK: 19. in 20. maja nemški barvni film »Grofica Marica«, 26. in 27. maja nemški film »Tisoč oči dr. Mabulea«.

STARA CERKEV: 19. in 20. maja ameriški film »Obtežilna priča«, 26. in 27. maja nemški film »Ni prostora za divje živali«.

RIBNICA: 19. in 20. maja argentinski film »Te smem imenovati mati«, 26. in 27. maja slovenski film »Ti loviš«.

SODRAŽICA: 19. in 20. maja jugoslovanski film »Samo ljudje«, 26. in 27. maja italijanski barv. film »Ne pozabi me«.

LOŠKI POTOK: 20. maja ameriški barvni CS film »Gola Maja«, 23. maja italijanski film »Prekleta sleparija«, 27. maja angleški film »Ureži njeno ime s ponosom«.

VELIKE LAŠČE: 19. in 20. maja jugoslovanski CS film »X 25 javlja«, 26. in 27. maja ameriški barvni CS film »Gola Maja«.

DOBREPOLJE: 19. in 20. maja angleški barvni CS film »Ker veter ne zna brati«, 23. maja italijanski film »Volare«, 26. in 27. maja angleški barvni VV film »Podaj roko hudiču«.

PONIKVE: 24. maja italijanski film »Volare«.

KOČEVSKA REKA: 19. in 20. maja angleški film »Hrabri in smeli«, 20. maja matineja »Prerija, ki izginja«, 23. maja francoski film »Natalija«, 26. in 27. maja italijanski film »Rimljanka«.

PREDGRAD: 19. in 20. maja češki film »Nevarni izum«, 26. in 27. maja italijanski barvni film »Evropa ponoči«.

BROD NA KOLPI: 19. in 20. maja ameriški film »Pesek Ivo Džime«, 26. in 27. maja ameriški film »Zakon divjine«.

SPORED RTV LJUBLJANA

SOBOTA, 19. MAJA 1962

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 8.00 Poročila — 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.35 Italijanske, francoske in ameriške popevke — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) Marja Cerkovnik: Poslušaj nas, prosim! — 9.25 Trio Oscar Peterson in kvintet George Shearing z godali — 9.40 Človeški glas in violina — 10.00 Napoved časa in poročila — 10.15 Od tod in ondod — 11.00 Godala in vokalni ansambli — 11.15 Seznanite se s Parkerjevimi (tečaj za angleški jezik) — 11.30 Štirje popularni dueti — 12.00 Poročila — 12.05 Makedonske narodne pesmi v izvedbi ansambla in solistov Milana Stanteta — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.00 Poročila — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Izberite si svojo melodijo — 14.05 Isaac Albeniz: Iberia — simfonična suita — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.00 Poročila — 15.20 Napotki za turiste — 15.25 Hitri prsti — 15.40 Mešani zbor KUD »Jože Hermanko« iz Maribora — 16.00 Vsak dan za vas — 17.00 Poročila — 18.00 Od plesišča do plesišča — 18.25 Stare slovenske — 18.45 Okno v svet — 19.00 Obvestila — 19.05 Sobotni domači intermezzo — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Za prijeten konec tedna — 22.00 Poročila — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.00 Poročila — 23.05 Želimo vam prijetno zabavo — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

NEDELJA, 20. MAJA 1962

6.00—8.00 Izletnikom na pot — 7.30—7.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.30 Iz albuma skladb za otroke — 8.45 Zabavna glasba — 9.00 Poročila — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 9.50 Ivo Tijardovič: Sonatina za klavir — 10.00 Še pomnite, tovariši... — Naš tovariš Tito — 10.30 Dopoldne s slovenskimi skladatelji — 11.30 Nedeljska reportaža — 11.50 Sto pisanih taktov za dober tek — 12.00 Poročila — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 13.00 Napoved časa in poročila — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.00 Slovenske narodne poje Komorni zbor RTV Ljubljana — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 15.00 Poročila — 15.15 Trikrat pet — 15.30 Uvertura in trije prizori iz Rossinijevega »Brivca« — 16.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.00 Poročila — 17.05 Harfa in orglice — 17.15 Radijska igra — 18.19 Medigra na harfo in violino — 18.30 Športna nedelja — 19.00 Obvestila — 19.05 Od melodije do melodije — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Izberite melodijo tedna — 20.45 Klavir v ritmu — 21.00 Iz glasbene geografije Evrope — 9. oddaja — 22.00 Poročila — 22.15 Orkestri in solisti RTV Ljubljana — 23.00 Poročila — 23.05 Zaplešimo v novi teden — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Bolnik je sam in obnemogel

»Kaj napravimo, ko pridemo na dom bolnika, ki je sam in obnemogel?«

Tako nekako je postavila vprašanje tovarišica Nika Devjak — medicinska sestra, tečajnicam, ki so absolvirale tečaj za nego bolnika na domu. Tečaj je bil zaključen v soboto, 12. maja v dvorani podružnice ZSZ v Kočevju.

Deset mladih deklet je v živahnem pričakovanju čakalo prvih vprašanj na izpitu. Na postelji je ležal bolnik, poleg postelje pa so bili pripravljeni predmeti za pomoč in nego bolnika.

Odgovor na vprašanje je gladko stekel, nikjer se ni nič zataknilo. Dekleta so se za izpit dobro pripravila. Kot izvežbane negovalke za bolnike so pristopile k praktičnemu izvajanju postavljenih vprašanj. Ena je na vprašanje odgovarjala, druge so pa praktično izvajale.

»Kaj bomo napravili prvo, ko pridemo k bolniku?« se je glasilo spet vprašanje.

»Pripravili si bomo umivalnik in vodo, da si umijemo roke,« je bil odgovor.

»Kako pristopimo k bolniku in na kaj moramo paziti?«

»Bolnika moramo pogledati, v kakšnem stanju se nahaja, ali je toliko pri moči, da ga lahko dvignemo in posadimo na stol ali drugo primerno mesto, mu prečistimo posteljo in uredimo vse ostalo.«

Vse to so po odgovoru tudi praktično izvajale, ker je bil bolnik toliko sposoben, da so ga lahko dvignile na postelji. Tovarišica Nika Devjak je opozorila, kako je potrebno prijeti bolnika, ki je rahločuten, mu pomagati s postelje na določeno mesto in ga pokriti z odejo po zdravstvenih pravilih postopka z bolnikom.

»Na kaj moramo še paziti pri delu z bolnikom?«

»Bolnika nevidno opazujemo, kako se obnaša in mu z vljudnimi besedami dajemo moralo o izboljšanju njegovega zdravstvenega stanja.«

Tako so se vrstila vprašanja in odgovori na izpitu — v vsem tem je bilo polno tiste človeške topline, ki jo potrebuje človek v bolezni.

Bolniku dajemo moralo z vzpodbudnimi besedami

MIRKO MOHAR-BRANE:

Prvi topovi za brigade

Po zelo ogorčenih bojih na sektorju Suhe krajine meseca maja in junija 1943. leta je I. udarna Tomšičeva brigada zasluženo odšla v pričakovano deželo bajnih sanj in lepih spominov — v Belo krajino. Po napornem maršu, izmučeni in izčrpani smo v Dolčah prvič po štirinajstih dneh izdatno potešili glad. Še istega dne proti večeru smo nadaljevali pot čez Tančo goro proti Kolpi. Trije bataljoni z štabom brigade so zasedli vas Bojance, tretji naš bataljon pa se je po enodnevnem odmoru v vasi Vučakovci drugega dne razmestil v Vukovcih.

Vas Vukovica je ljubka mala vasica, ki leži ob reki Kolpi severozapadno od Vinice. Bilo nas je več, ki do tedaj še nismo videli reke Kolpe. Reko smo si takoj ogledali, si z velikim užitkom oprali tolikokrat prisušeni znoj s teles, mnogi pa so z veseljem zaplavali. Mi, ki nismo znali plavati, smo jih postrani in vendar z užitkom gledali.

Takoj preko reke na drugi strani je ozemlje naših bratov Hrvatov, je dejal komisar Milan. Vsi smo se neprestano in radovedno ozirali tja, na tihem smo si želeli spoznati to zemljo in njihove ljudi — borce.

Vsi ,ki so prispeli z one strani so bili nekoliko bolj temnopolti z zagorelimi obrazi in izrazito visoko štrlečimi triglavkami. Verjetno so bili to dolgonogi kurirji in spremljevalci. Prihajali so s čudno grajenimi čolni, podobnimi mnogo bolj podolgovatim škatljam. V razgovoru z njimi smo izvedeli mnoge novice. Pripovedovali so o veliki vojski partizanov, o brigadah, ki štejejo po pet bataljonov s preko tisoč borci, ki imajo topove in tanke. Govorili so o vrhovnem komandantu tovarišu Titu, o Angležih, ki so tedaj poslali svojo misijo v Jugoslavijo in še mnogo drugega. Strmeč smo jih poslušali in iz dneva v dan bolj cenili. Razumljivo je, da so vse te novice pri nas vzbudile radostna občutja. Novice, da imajo tam preko brigade topove in tanke, so nam vlile še večjo moč. Tega dne še nismo vedeli zaradi česa smo se nastanili o Vukovcih.

Naš bataljon, ki je bil razmeščen v vasi Vukovci, je imel posebno nalogo. Naloga je bila odgovorna in zelo zaupna: transport težkega orožja in streliva iz osvobojenega ozemlja Hrvatske za slovenske brigade, nam je pojasnil komandant drugega dne.

Komandant bataljona Efenko in komisar bataljona Milan sta takoj v nagovoru obudila slavne tradicije bataljona, seznanila borce o zaupani nalogi in pozvala vse na vestno izvrševanje dobljenih dolžnosti, na bojno pripravljenost in žrtvovanje poslednjega moža, če bo potrebno, in na vzorno zadržanje pri bratih na Hrvatskem. Še istega dne, ko je sonce dotaknilo grebene najvišjih gora, se je naša tretja četa napotila v Kordun.

V bataljonu je vladalo veliko veselje, borci naše čete so bili zelo navdušeni. Strastni kadilci iz prve in druge čete so z velikim zaupanjem naročali, da ne smemo priti brez tobaka in ga v slučaju napada braniti kot največjo dragocenost. S topovi rušimo bunkerje, s tobakom pa držimo moralo in močno voljo so govorili tisti, ki so bili najbolj nestrpni.

Tega dne je bila večerja za našo četo nekoliko prej kot običajno. Ob sedmih zvečer smo se pri starem mlinu spustili v čolne in prešli reko Kolpo. Ustavili smo se pod vasjo Zdihovo in takoj nadaljevali pot proti Bosiljevem. V Bosiljevem je bila komanda mesta za karlovško področje. Tukaj smo dobili tudi potrebne kurirje, ki so dobro poznali pot za Kordun.

Med potjo ob krajših počitkih so nam ljudje govorili o veliki ofenzivi sovražnika, ki je pustošil ta pas. Največ je bilo ustašev in tudi druge drhali. Morali smo biti zelo previdni, čeprav se nam je zelo mudilo. Okoli poldneva smo prešli reko Dobro po jezu starega mlina in še pred nočjo dosegli železniško progo Zagreb—Reka. Po kratkem počitku smo progo prekoračili brez posebnosti ob prvem mraku in hitro nadaljevali pot. V pohodu preko noči smo še dvakrat prečkali cesto. Po polnoči smo se počutili že bolj varne. Proti jutru smo dospeli do reke Mrežnice, ki se je v ozki soteski, vsa temna in tiha vila pred nami. Na sidrišču smo tiho posedli in mnogi so od utrujenosti takoj zaspali. Počakati smo morali veliki splav z druge strani. Cela četa se je vkrcala na splav, ki je zelo počasi drsel po debeli žici preko reke na drugo stran. Ladjar nam je povedal, da je na tem mestu globoka reka do 25 m, nižje pa tudi nekje do 40 m. Ko smo prišli na drugo stran, je bil že dan. Tako zaspani in utrujeni od pohoda, ki traja že 24 ur, smo si zaželeli, da bi že bili na mestu. Ko smo zapustili sotesko, so nam žarki silili v oči in nas tako vsaj malo zdramili. *(Nadaljevanje prihodnjič)*

Smrt na cesti

V torek, 15. maja se je pripetila okoli 21.30 ure nasproti lovske koče pri Dolgi vasi težka prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje Franc Kolar, ki je zaposlen pri posestvu »Snežnik« v Kočevski Reki. Iz Dolge vasi proti Kočevju je vozil tovornjak, last KGP, ki ga je upravljal Marko Čurkovič, iz nasprotne strani pa je pripeljal džip, ki ga je upravljal Franc Škufca. Do trčenja je prišlo, kot je menil v nesreči težko ranjeni Viktor Vesel, zato, ker voznik tovornjaka ni zasenčil luči in ker je hkrati verjetno tudi sekal ovinek. V nesreči je izgubil življenje Franc Kolar, Viktor Vesel je bil težje poškodovan po glavi, šofer Franc Škufca pa je bil laže poškodovan — vsi so zaposleni pri posestvu »Snežnik«. Voznik tovornjaka Marko Čurkovič, ki nima šoferskega izpita, je po nesreči s tovornjakom pobegnil. Čurkovič je sicer pomočnih šoferja Alojza Kordiža. Usodnega večera je Čurkovič prosil šoferja Kordiža, naj mu pusti upravljati avtomobil. Kordiš je — po svoji izjavi — nekaj časa okleval, nato pa popustil... in potem je prišlo do nesreče. Voznik džipa je poklicni šofer. Preiskava je v teku.

ZLATA POROKA

30. aprila 1962 sta slavila »Zlato poroko« MUHIČ Vincenc in Marija iz Mlake 22 pri Kočevju.

Imenovana sta preživela med tem časom dve svetovni vojni in doživljala vse vojne teškoče in grozote obeh vojn. V zakonu se jima je rodilo 6 otrok, katere sta v težkih življenjskih pogojih vzgajala pri takratnih graščakih, po rudnikih itd. Tov. Vincenc je še kot mlad fant delal pri drugih ljudeh, v raznih tovarnah, bil je tudi zaposlen v Železarni v Trstu, kjer je spoznal slovensko dekle Marijo Dragnam in s katero sta si v letu 1912 obljubila skupno življenjsko pot. V času zaposlitve na Rudniku Kočevje se je udeležil skupno z ostalimi slovenskimi rudarji raznih akcij in manifestacij, za kar je bila njegova družina preganjana, kar je občutila že takoj, posebno pa v času kapitulacije stare Jugoslavije, ker so jih preganjali hitlerjevski pristaši, kakor tudi Italijani. Kljub vsem težavam in preganjanju sta živela v slogi in srečno.

SREČANJE MLADINE NA TRAVNI GORI

V počastitev rojstnega dne tovariša Tita in krajevnega praznika Sodražice, bo na predvečer 25. maja v Sodražici akademija. Drugega dne, to je 25. maja, bo na Travni gori srečanje šolske mladine iz šol ribniške občine in drugih krajev. Računajo, da se bo tega dne zbralo na Travni gori ca. 1500 mladih ljudi. Pred spomenikom padlih borcev na Travni gori bo ob tej priliki lepa slovesnost.

25. maja se bodo na Travni gori zbrali tudi člani kinološkega združenja iz vseh predelov Slovenije. Le-ti bodo preživeli na Travni gori tri dni. Sodražka dolina bo tudi letos lepo proslavila svoj krajevni praznik, ki jih spominja na velike dni v maju 1942, ko so možje in fantje množično vstopili v narodnosvobodilno vojsko.

KOČEVSKA ZANIMIVOST

Skozi enega izmed treh petorčkov KGP, ki bodo vseljivi še ta mesec, so še vedno napeljane telefonske žice. Žice gredo skozi okno, skozi vrata v drugo sobo in na drugi strani bloka

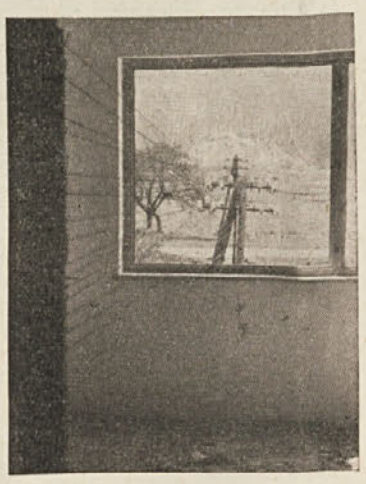

spet skozi okno ven. Tej zanimivosti pa je odmerjeno le še malo življenja, ker podjetje PTT že polaga pod zemljo telefonski kabel za 100 številk, medtem ko je skozi blok speljanih žic za 10 telefonskih številk. Kabel bo položen do prihodnje srede. Sredstva za polaganje kabla bo prispeval občinski ljudski odbor (325.000 dinarjev za okoli 70 m kabla) in podjetje PTT (800.000 dinarjev za nad 160 m kabla). KGP bo plačal za priključka v vsako skupino treh petorčkov skupaj 360. dinarjev. V vseh šestih petorčkih bodo imeli namreč 10 telefonskih številk.

Kontrasti, problemi... Dobrepolja

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Konkretno v tem obratu bi nujno rabili tekočo vodo v površinski obdelavi proizvajalnega postopka v galvanski tehniki. Sedaj morajo vse izdelke pošiljati v galvansko obdelavo v matično podjetje v Ljubljano, s tem pa poraste cena končnemu izdelku na tržišču.

Vprašanje vode je bilo že tolikokrat načeto, vendar ostane vedno samo pri besedah, ni pa od nobene strani nikakega signala, da bi se to vprašanje enkrat le pričelo reševati. Ta problem pa ni zavora samo v tem podjetju, ampak je to problem cele doline in njenega nadaljnjega gospodarskega razvoja. Brez vode, dobrepoljci, ne bo šlo! Saj jo v sušnih dneh ni dovolj niti za gašenje žeje.

Enotnost v tem kolektivu je dovolj trdna in kolektiv je kakor ena družina, razen nekaj izjem. Te pa pač morajo povsod biti in zakaj ne bi bile tudi tukaj. Imajo tudi tukaj nekaj »udarnic« ,ki so verjetno prišle v podjetje samo zaradi tega, da si bodo pripravile primerno »balo« za ženitev ali pa »doto«, vsaj tako sem razumel, ko so mi pojasnili, da nekaj članov kolektiva nima posluha ne za družbeno niti za ostalo delo v podjetju. Potolažil sem jih z besedami, da nekaj »škarta« mora povsod biti, bo pa že prišel trenutek, ko ga bodo lahko poslali na odpad.

Ker je v tem obratu pretežno zaposlena mladina, je mladinska organizacija precej močna. Pripravljajo se na proslavo »Dneva mladosti«. V načrtu imajo tudi več ekskurzij. So zelo aktivni v sodelovanju z ostalimi kolektivi in pa seveda z mladino v matičnem podjetju v Ljubljani.

Tudi tukaj sem jim želel da bi čimprej posijalo sonce in pregnalo črne oblake, ki visijo nad njimi. Upam da ko se bom oglasil v prihodnje, da bodo bolj veselih obrazov.

Iz Predstrug sem se napotil po cesti proti Vidmu. Rekel sem cesta, v resnici pa je bila to vse kaj drugega preje kot cesta. Spomnil sem se tiste zgodbice, ki pravi, da se našim cestam po japonsko reče »samajama«. Resnica, ena sama jama, povrh še napolnjena z vodo. Obupno sem lovil ravnotežje na mojem dvonožnem prijatelju; če sem se izognil eni jami, sem sigurno zletel v drugg. Na nekaterih mestih so bila pa cela jezera. Včasih smo se v šoli učili uganko »Luknjica pri luknjici, pa vendar vodo drži«. Če bi me danes kdo vprašal, kaj je to, bi mu gladko odgovoril — cesta. Na Vidmu sem jih seveda takoj pobaral, kje imajo cestarja, pa so mi v šali rekli, da luknje štejejo, vendar jih je toliko, namreč ne cestarjev, ampak lukenj, da nikoli do konca ne pridejo. Bolj zaupno pa so mi povedali, da šele gramoz pripravljajo. Menda so naši cestarji edini, ki še niso plačani po učinku in če bi bili plačani od zasutih lukenj, verjemite mi da ne bi bilo nobene luknje na cesti; samo ena nevarnost je — postali bi milijonarji. Sicer sem jih pa potolažil na Vidmu s tem, da bo kmalu posijalo pomladansko sonce in bo posušilo vsaj vodo na cesti.

V oči me zbode lepak o sklicanju zbora volivcev na Vidmu. Seveda sem jih takoj pobaral, če so njihovi zbori volivcev še tako obiskani kot so bili nekoč. Rekli so mi, da je ta sklican že drugič, ker je bila na prvem taka udeležba, da je tiste, ki so bili v dvorani kar strah popadel od same praznine pa so jo še ti pobrisali raje domov. Ko sem jih povprašal za vzroke take slabe udeležbe, so se nekateri izgovarjali, da se tako ne izplača hoditi na zbore volivcev, ko pa nikoli ni nikogar z občine, da bi mu povedali svoje težave. Rekel sem jim, da imajo domače odbornike in naj vsaj tem povedo kar jih teži, pa sem dobil kar hiter odgovor: »Franceljna ali Janeza imam pa vedno pri roki in mi zaradi tega ni treba, da bi hodil še na zbor volivcev.« Drugi so se zopet izgovarjali, da niso bili obveščeni. Samo plakat je premalo. Včasih smo imeli postavljene zvočnike po celem Vidmu in vse najvažnejše stvari smo zvedeli preko njih. Še celo v gostilni je bil napravljen priključek na radio in ljubljanska radio postaja je morala v tistem momentu izklopiti svoj program, da se je isti valovni dolžini pojavila »videmska radio postaja«. Na primer, če je bil sklican zbor volivcev, so se le-ti preveč vrteli okoli »šanka«, že smo jim poslali kar iz dvorane poziv, da naj plačajo in se takoj zglasijo v dvorani. Danes seveda tega ni več. Našel se je nekdo, ki je bil pameten čez vse druge; baje je slišal planke žvižgat in travo rast, pa je prepovedal tak način obveščanja, češ da ni več v duhu časa in seveda dal tudi konkretne dokaze zato. Teh dokazov pa vam raje ne povem, ker bi vas lahko še kap zadela. Po tistem so uvedli nov sistem obveščanja, po oglasnih deskah, češ se bodo naučili vsaj čitati, poslušat zna že tako in tako vsak osel. *(Se nadaljuje)*

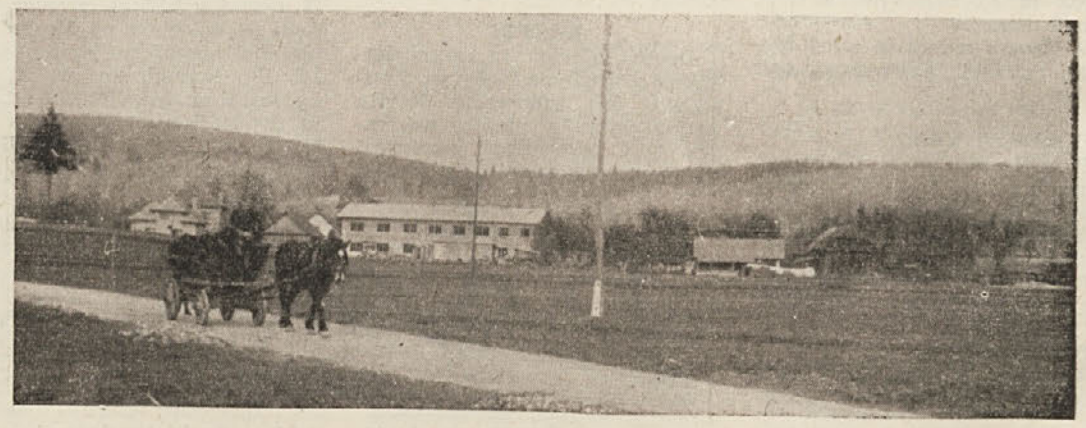

Pogled na Predstruge

Napad mladih razgrajačev na čuvaja

Sem čuvaj na gradbišču KGP Kočevje v Kolodvorski ulici. Z menoj je v tej službi še en tovariš, da se menjava. Oba sva že v letih in sva v življenju že mnogo izkusila.

V najini službi je naša dolžnost, da čuvava materijal in vse ostale stvari na gradbišču, ko delavci zapustijo delo. Delavci nam večkrat naročijo, da strogo paziva, ker večkrat do bijo v posodah za malto kamenje, ki ga namečejo otroci in druge predmete. Po gradbišču je večkrat vse obrnjeno narobe, ker otroci iz Kolodvorske ulice namesto, da bi se učili, delajo škodo po gradbišču.

Otroci stari nad deset let pobirajo razno železje, kljuke in ostali material in ga odnašajo na razne strani. Uničujejo opeko in razmečejo ves pesek, ki ga delavci presejejo in pripravijo za delo.

Otroke na te slabosti stalno opozarjamo, pa pri njih prav nič ne zaleže. Dne 14. maja popoldne ob 15. uri me je skupina teh otrok iz Kolodvorske ulice z grdimi gestami in besedami naravnost napadla. Med njimi je bilo še eno dekle, ki ni več otrok. S kretnjami in besedami so se otroci drli nad menoj kot pobalini. Dva majhna otroka sta mi povedala, da so to otroci od družin K. R. S. in K.

Opozoril bi te družine, da svoje otroke podučijo o lepšem odnosu do starejših ljudi, kakor tudi do splošne ljudske imovine, da ne bodo delali škode in sramote njim samim. Pripomniti moram, da so otroci v Kolodvorski ulici zelo živi, kar je razumljivo, vendar takega obnašanja otrok ne moremo odobravati. Za vedenje otrok pa so v glavnem odgovorni starši in bi bilo prav, da posvetijo malo več pozornosti svojim otrokom. Če se bo to še nadaljevalo bom drugič družine teh otrok imenoval s polnim imenom, pa brez zamere.

V. K.